ZKRÁCENÁ VERZE

ŽENY, ODPUSŤTE NÁM!



MUŽ A ŽENA
V MANŽELSTVÍ A VE
SBORU
STRUČNĚ. SROZUMITELNĚ. UŽITEČNĚ.

HANS-JÖRG RONSDORF

ŽENY, ODPUSŤTE NÁM!

Zkrácená verze

Muž a žena v manželství a ve sboru

Stručně. Srozumitelně. Užitečně.

Hans-Jörg Ronsdorf

Tištěné vydání (v němčině) lze objednat na www.hans-joerg-ronsdorf.de

Cena: 3,80 € plus poštovné.

Německé vydání je k dostání také jako e-kniha pro Kindle.

4. vydání, listopad 2026 (německé vydání)

Přeloženo z němčiny, 2026 – ke stažení zdarma na www.hans-joerg-ronsdorf.de

© Hans-Jörg Ronsdorf – všechna práva vyhrazena.

Albis 6½, 87477 Sulzberg

Sazba: Hans-Jörg Ronsdorf

Kontaktní e-mail: hj-ronsdorf@t-online.de

ISBN německého vydání: 978-3-9820715-6-5

Obálka: Tobias Stricker

Korektura: Gabriele Singer

Tisk: www.wir-machen-druck.de

Překlad Bible použitý v německém vydání, pokud není uvedeno jinak:

Elberfelder Übersetzung, Edition CSV, Hückeswagen www.csv-bibel.de (německý překlad Bible)

Obsah

1 Předmluva – proč ještě jedna kniha? **6**

2 Náš základ – o co se opíráme? **8**

3 Zpátky na začátek – co Bůh chtěl **10**

4 Řád stvoření – pokud ano, jaký? **13**

5 Co mělo přijít – ale Bůh to nikdy nechtěl **15**

6 Ježíš, Kristus, a ženy **20**

6.1 Samařanka u Jákobovy studny **20**

6.2 U Ježíšových nohou – Marta a Marie **21**

6.3 Marie Magdalská, apoštolka apoštolů **22**

7 Církev jako nevěsta a služba žen **23**

7.1 Pavel a jeho spolupracovnice **23**

7.1.1 Fébé – diakonka, vedoucí a doručitelka dopisu 24

7.1.2 Příkladní manželé: Priska a Akvila 24

7.1.3 Junie – vážená apoštolka 25

8 Platí pro sestry příkaz mlčet? **26**

8.1 Posuzování proroctví **27**

8.2 Jsou verše 34 a 35 citát? **27**

8.3 Jsou verše 34 a 35 pozdější vsuvka? **28**

9 Platí pro sestry zákaz vyučovat? **31**

10 Všeobecné kněžství **35**

11 Smějí být sestry staršími sboru? **37**

12 Pokrývka hlavy – ještě dnes? **40**

13 Muž jako hlava – jednostranná podřízenost? **45**

14 Ani muž, ani žena **48**

15 Naše vyznání viny **51**

16 Na závěr **53**

17 Další knihy autora **56**

1 Předmluva – proč ještě jedna kniha?

V listopadu 2020 vyšla moje kniha *„Ženy, odpusťte nám!“* (*Frauen, vergebt uns!*). Jak se dalo čekat, nemohlo se obejít bez nepochopení, ba i pobouření – vždyť se bratři věrní Bibli cítili tímto názvem jaksi vzati jako rukojmí. Proč by měli prosit o odpuštění, když jejich pohled na ženu přece odpovídá Písmu svatému?

Stále jde o *dva protichůdné postoje – viz také přehledné srovnání v tabulce níže.*

> První zastává autoritu muže jako hlavy nad ženou. Takový byl prý řád stvoření už před pádem do hříchu. Proto se manželka podřizuje svému muži, na bohoslužbě mlčí a muže ve sboru ani mimo něj nevyučuje a nevede.
>
> Protichůdný postoj vidí od počátku stvoření partnerství v rovnoprávnosti a vzájemném doplňování – bez rozdílu v hierarchii. Soužití utváří vzájemné podřizování. Ve sboru slouží sestry ve všech oblastech stejně jako bratři.

Oba postoje se zdůvodňují Biblí. Ale tyto dva pohledy na svět jsou neslučitelné – k tomu jsem došel po studiu mnoha knih, po vyslechnutí přednášek a po mnoha diskusích. Bohu budiž žalováno! Stojíme před obtížnou teologickou spornou otázkou, která bohužel rozděluje sbory. Přál bych si, aby se o ní diskutovalo otevřeněji, věcněji a pokojněji.

V této malé knize obhajuji a vysvětluji druhý postoj. Ten první jsem zastával a vyučoval až do svých 54 let. Studium Písma svatého mě přimělo přejít k druhému postoji. Napsal jsem o tom obsáhlou knihu. Pro mnoho sester byla tato kniha dlouho vědomě či nevědomě očekávaným osvobozením, citovou úlevou. Některé ohlasy mě dojaly k slzám radosti, ale i smutku. V této věci je stále mnoho v nepořádku. Odpovědnost za to nesou bratři, kteří si myslí, že Bibli rozumějí správně. Na základě svého poznání zakazují ženám na bohoslužbách slovo, vyučování a vedoucí úkoly. Mnohé sestry to nedokážou pochopit ani přijmout. Mnohé tím trpí, ale mlčí o tom.

Mezitím se moje kniha do jisté míry rozšířila, ale bratři ji odmítají číst. Prý je příliš složitá, příliš dlouhá, příliš jednostranná, příliš zaujatá, příliš

feministická. Proto ještě jednou tato krátká a jednoduše psaná kniha. Další a obsáhlý materiál najdeš na mé webové stránce (v němčině): **www.hans-joerg-ronsdorf.de**.

I když jsem před Bohem přesvědčen, že dělám správnou věc, přesto se mohu mýlit. Jsem však zavázán Kristu a jeho slovu. I já jsem vázán svým svědomím. Nejde o čistě teologickou nebo abstraktní spornou otázku, *jde o polovinu Kristova těla, o lidi a jejich život!*

Hans-Jörg Ronsdorf, Sulzberg, listopad 2026

Hierarchický pohled na muže a ženu: podřízenost, autorita, hlava: zaměřeno na hierarchii	**Vzájemné doplňování bez hierarchie: Galatským 3,28 – všichni jedno v Kristu! . Zaměřeno na dary**
Hierarchie řádu stvoření, muž stojí nad ženou, rovnocenní, ale ne rovnoprávní.	Stvořeni jako rovni, oba nesou Boží obraz, doplňují se, na stejné úrovni, postaveni naroveň.
1. Mojžíšova 3,16 „On bude nad tebou panovat“ se chápe jako předpis / příkaz, a ne jako negativní důsledek pádu do hříchu.	1. Mojžíšova 3,16 popisuje smutné důsledky pádu do hříchu, které Bůh nechtěl a které se bohužel v dějinách takto projevily.
Eva byla podvedena, proto ženy nesmějí vyučovat.	Adam zhřešil úmyslně, Eva byla svedena. Zákaz vyučovat se netýká pohlaví, nýbrž toho, zda učení odpovídá evangeliu, nebo ne.
Žena ve sboru mlčí. Také ve vlastním domě se vůči svému muži chová tiše, když jde o učení.	Muži a ženy prorokují společně, jak se to stalo o letnicích. Joel 3,1-2; Sk 2,17
Být hlavou znamená autoritu muže.	Hlava a tělo zdůrazňují jednotu a vzájemnou závislost.
Ženy nesmějí mít autoritu nad mužem.	Vzájemné podřizování, vlastnictví a autorita, 1Kor 7,4
Jen muži smějí vést a být staršími sboru a diakony.	Duchovní dary nejsou vázány na pohlaví.
Galatským 3,28 „Není muž ani žena … vy všichni jste jedno v Kristu“ míní jen duchovní rovnost ve spáse, která však neruší řád stvoření.	Gal 3,28 je popis nového stvoření v Kristu, které je ve sboru už přítomné. Právě tam zcela odpadají všechny sociální, společenské a pohlavní rozdíly.

2 Náš základ – o co se opíráme?

Rozhodující, ba normou pro veškeré křesťanské jednání je a zůstává jedině Bible. Tak, jak ji dnes máme. Je naším jediným a spolehlivým zdrojem. Podle ní je třeba všechno zkoumat. I tradice. Prastaré i mladší. Často se biblická pravda – nebo lépe: to, jak jí rozumíme – a křesťanská tradice kladou na roveň. Tradice mohou spočívat na chybném porozumění Písmu. Stejně zavádějící je přizpůsobení se duchu doby. Pak se během času hromadí a upevňují přesvědčení a praktiky, které patří do jiné doby, protože odrážejí kulturu minulých staletí nebo i jen desetiletí.

Stávají se překážkou pro evangelium.

Říká se, trochu přehnaně: S Biblí se dá dokázat cokoli. Je to pro nás skutečně výzva, neboť tento výrok je pravdivý. Kolik je navzájem si odporujících názorů křesťanů, které jsou všechny více či méně dobře zdůvodněny Biblí. Neexistuje téma Bible, k němuž by neexistovaly aspoň dva nebo více výkladů.

Existují pravidla nebo zásady, na které by se mělo dbát při čtení Bible a při jejím uplatňování v našem osobním životě nebo v životě sboru. Uvádím některé, které mají význam pro naše téma i pro každé jiné téma.

Ke komu text mluví? Pokyny ve Starém zákoně, např. kněžím, už nebudou platit pro dnešní život sboru. Tomu se říká „výklad Bible podle dějin spásy". Dbá se na to, v jaké době a pro jakou dobu výroky platí. Jsou výroky určeny národu Izrael, nebo novozákonnímu sboru?

Je pokyn pro život sboru jednoznačný a jasný a vyskytuje se vícekrát? Pak lze mluvit o normativním a nadčasovém zadání. Naproti tomu by se obtížné texty, zvláště když se jejich hlavní výpověď vyskytuje v Novém zákoně jen jednou a mnozí teologové a vykladači věrní Bibli se na nich neshodnou, neměly stávat obecně závaznými normami.

Souvislost textu je rozhodující. Právě výroky vytržené ze souvislosti mohou podpořit cokoli a jakékoli učení. Koneckonců toto pravidlo dodržujeme i u jiné literatury, kterou čteme. Přitom neplatí jen bezprostřední kontext,

nýbrž nakonec kontext celého Písma svatého. Otázkou je, zda výklad zapadá i do celkového biblického obrazu.

Stejně tak mají váhu **historická souvislost a pozadí** – doba a místo, v nichž byl text sepsán. Bibli lze číst i bez takového vědění. Tím nic neztrácí ze své božské účinné síly. Ale vždy je užitečné znát historické pozadí. Téměř všechny listy v Novém zákoně byly přece napsány příslušnému sboru kvůli nějaké naléhavé příčině. Tu příčinu se snažíme zrekonstruovat.

Někdy je důležité, **co slovo znamená v původním jazyce.** Neboť hebrejštinou a řečtinou Bible se dnes už nemluví a my mluvíme úplně jiným jazykem. Přesný překlad je důležitý. Ale ten je vždy také určitým výkladem. A podle toho, co si překladatel myslí o té či oné věci, ovlivní to jeho překlad. Příkladů je dost.

Na tomto místě nakonec upozornění, že něčemu je třeba rozumět **doslovně, slovo od slova**, něčemu však **obrazně nebo jako podobenství**. To platí snad zčásti i pro vyprávění o stvoření.

3 Zpátky na začátek – co Bůh chtěl

Kde začneme, chceme-li porozumět tomu, co znamená být mužem a být ženou, a jejich vzájemnému vztahu? Samozřejmě: Jdeme k příběhu o stvoření. Ten nám dodává nejdůležitější materiál. V Novém zákoně je to Pavel, kdo se na tento počátek vícekrát odvolává, když kritizuje a napravuje problematické nešvary v Korintu a v Efezu. Zprávu o stvoření uplatňuje jednou obecně, ale právě také konkrétně. **Nestačí vykládat tuto zprávu o stvoření jen Pavlovými slovy.** Nejprve musíme i my jít do zahrady Eden a prohlédnout si, co se tam dělo a jak. Později se k Pavlovi vrátíme.

Pojďme na začátek dějin lidstva. Uvádím text z Bible Elberfelder:

> 1Moj 1,26-28 (přeloženo z německé Bible Elberfelder) *I řekl Bůh: Učiňme člověka ke svému obrazu, podle své podoby; ať panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem a nad dobytkem a nad celou zemí a nade vší havětí, která se hýbe na zemi! I stvořil Bůh člověka ke svému obrazu, k obrazu Božímu ho stvořil; muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal a Bůh jim řekl: Ploďte se a množte se a naplňte zemi a podmaňte si ji; a panujte nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem a nade všemi zvířaty, která se hýbou na zemi!*

Šestého dne stvoření, poté co byla nejprve stvořena zvířata, se na scéně objevuje člověk. Člověk jako muž a žena. *Jedním dechem jsou jmenována obě pohlaví. Oba, každý sám za sebe, ale i společně, nesou Boží obraz. Bez rozdílu. Bez pořadí. Bez hierarchie. Oba mají společně panovat nad stvořením.* To znamená pečlivě je spravovat a chránit. K tomu jsou zapotřebí obě pohlaví.

Šestého dne je svět ještě v pořádku a takový, jaký má být.

Existuje druhá zpráva, která teď na událost stvoření člověka zaostřuje zblízka. Tyto prastaré texty Starého zákona, hebrejské Bible, jsou vskutku tajemné, pro nás dnes možná ne zcela snadno pochopitelné. I zde vyvstává otázka, co je míněno doslova a co obrazně. Pro nás dnešní lidi zůstávají otázky otevřené. Zprávu bychom pravděpodobně napsali jinak nebo podrobněji. Nuže, musíme být spokojeni s tím, co máme. Všechno je pro nás v podstatě srozumitelné a soudržné, a také hluboké. Jen Bůh nám může tyto události zjevit. I když byli u toho dva lidé, nezapsali to oni, nýbrž později Mojžíš.

Z následující zprávy je zřejmé, že Adam byl stvořen jako první:

> 1Moj 2,18-20 (přeloženo z německé Bible Elberfelder) *I řekl Hospodin Bůh: Není dobré, aby člověk byl sám; učiním mu pomoc, která mu odpovídá. A Hospodin Bůh vytvořil ze země všechna polní zvířata a všechno nebeské ptactvo a přivedl je k člověku, aby viděl, jak je pojmenuje; a jak by člověk kterou živou bytost pojmenoval, tak se měla jmenovat. I dal člověk jména všemu dobytku a nebeskému ptactvu a všem polním zvířatům. Ale pro Adama se nenašla pomoc, která by mu odpovídala.*

Adam je sám. Stvořitel dává jasně najevo, že žádné ze zvířat mu neodpovídá. V této chvíli Adam nepotřebuje užitkové zvíře, ani psa jako věrného přítele. Ne, potřebuje někoho, kdo mu odpovídá. Přítele ducha i srdce. Protějšek. Nemohl by pak Bůh třeba stvořit druhého Adama, aby ukončil samotu, osamělost? Ale druhý Adam to není, co mu chybí. *Chybí mu pomoc. Taková, která mu odpovídá. Tedy člověk. Se stejnou silou.* Nechybí služebník nebo asistent. Ten by také mohl pomáhat. Ale ten by mu neodpovídal. Ten by mu byl podřízen. Jde o to najít protějšek, člověka, jako je on. Stejně silnou osobnost. S níž se může stát jednotou. Protějšek, doplnění ke každé stránce jeho existence.

Adam nebyl stvořen jako první proto, že měl být hlavou nebo vůdcem. Ne, byl stvořen jako první, aby zakusil a pocítil samotu. Je to jeho příprava na setkání a soužití s pomocí, která mu odpovídá.

Následující text, který opisuje stvoření ženy, je tajemný, ale také výmluvný:

> 1Moj 2,21-22 (přeloženo z německé Bible Elberfelder) *I uvedl Hospodin Bůh na člověka hluboký spánek, a on zesnul. A vzal jedno z jeho žeber a to místo uzavřel masem; a Hospodin Bůh vystavěl z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k člověku.*

Z boku spícího Adama utváří Bůh první ženu. Poznámka k překladu: Adam nezesnul, neboť pak by byl zemřel. A také nejde o žebro, nýbrž je míněn jeho bok.

Co se z těchto několika slov učíme? Žena je vzata z muže, ne utvořena ze země. Aby mu mohla odpovídat. Je vzata z jeho boku, aby pak jako žena – obrazně řečeno – tento bok znovu uzavřela. Z jeho boku je vzata, aby žila po jeho boku. Ne pod ním, ne nad ním. Jako doplnění, které Adama činí úplným

a jistě, řečeno ze životní zkušenosti, činí úplnou i ji samu. Vzniká rovnocenná pomoc. Stává se z toho záležitost srdce, milostný vztah – z jeho boku se zrodila.

Adam a Eva nebyli stvořeni současně, protože pak by vzájemná závislost a jednota a to, že se stávají jedním tělem, nemohly mít takový význam a hloubku.

Rád bych byl u těch okamžiků, kdy Bůh přivádí ženu k muži, jako nevěstu k ženichovi:

> 1Moj 2,23-25 (přeloženo z německé Bible Elberfelder) *I řekl člověk: Tato je nyní kost z mých kostí a tělo z mého těla; tato se bude nazývat mužena, neboť z muže byla vzata. Proto muž opustí svého otce a svou matku a přilne ke své ženě, a budou jedním tělem. A byli oba nazí, člověk i jeho žena, a nestyděli se.*

Adam je touto osobou přemožen. Zvolá: Konečně někdo jako já! Je mu rovná, ale je ženskou podobou jeho samého, mužena (něm. *Männin*, od *Mann* = muž). Je tak unesen, že napříště budou muži opouštět svůj domov, aby přilnuli ke své ženě. Ne naopak. Zde přicházejí muži k ženám. Aby se stali jedním tělem. Aby se stali výlučnou jednotou, duchem, duší i tělem. Společenstvím srdcí. Manželským společenstvím v manželské smlouvě. Jako nejlepší přítel a přítelkyně. V rovnocenném partnerství. Takové společenství jednoty může vzniknout jen mezi dvěma osobami, které jsou si rovnocenné a stojí na stejném stupni.

To Adam pozná na první pohled. Ta, která před ním stojí, se s ním setkává na stejné úrovni. Možná ne výškou postavy, ale v každém případě svou bytostí jako osoba. Sami sebe skutečně poznávají teprve tím, že poznávají toho druhého.

Oba se setkávají v neposkvrněné situaci před pádem do hříchu. Jejich nahota bez studu je to, co dnes už tak neexistuje. Jak dlouho ta doba trvala a jak dlouho si ji směli užívat, nevíme. Domnívám se, že to byla docela dlouhá doba.

4 Řád stvoření – pokud ano, jaký?

To je chvíle, kdy se podívat blíže na pojem *řád stvoření*. A to právě na tomto místě: v ráji. Tam, kde se hřích ještě nestal a kde lze ještě poznat Boží plán a záměr s mužem a ženou.

Mnohé sestry a mnozí bratři používají tento pojem tak, jako by vypovídal toto: Adam byl stvořen jako první, a proto má vedoucí roli. S větší odpovědností. Eva byla stvořena jako pomoc pro něj, aby tu byla pro něj. Z toho se vyvozuje, že se žena podřizuje muži. Ve všem – tak, jak to přece sedmkrát říká i Nový zákon. Adam je prý hlavou nad Evou.

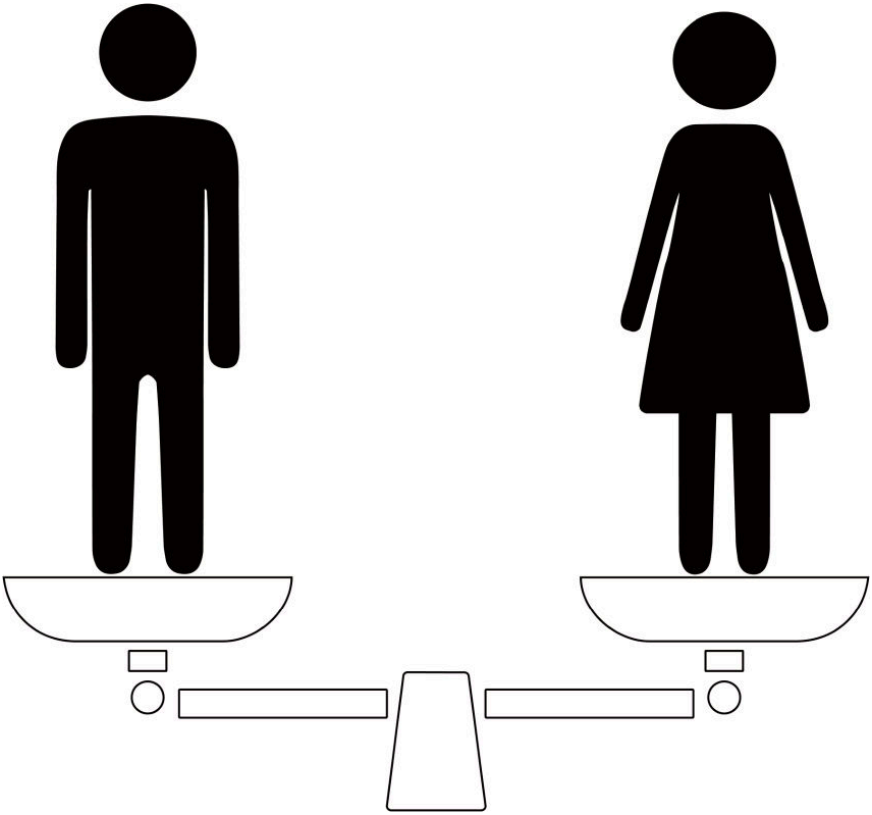
Tento názor je široce rozšířen. K tomuto výkladu události stvoření podnítilo několik málo výroků Nového zákona, na které se ještě podíváme.

Každá čtenářka a každý čtenář by si měli na tuto otázku odpovědět sami: **Když se díváš jen na text 1. Mojžíšovy 1 a 2, najdeš tam Bohem chtěnou vedoucí roli Adama? Nebo podřízenost Evy?**

V těchto textech není žádná hierarchie, žádná podřízenost ani vedení a autorita. Je to přesný opak, jak jsem to popsal výše. Musel jsem poznat, *že podřízenost ženy jako řád stvoření neexistuje. Tedy žádné Bohem chtěné hierarchické odstupňování ani postavení či role.* **Ta se do tohoto textu včítá.**

Právě proto se zastávám řádu stvoření. Totiž toho před pádem do hříchu. O **řádu** stvoření nemůže být potom už ani řeč. Ode dne pádu do hříchu je to **NEŘÁD stvoření. Tento neřád** nemáme napodobovat, nýbrž mu ve světle a v moci evangelia vzdorovat.

Vůbec by se pojem „řád stvoření“ měl používat střídmě, pokud vůbec. Tento pojem chce něco zachytit a zabetonovat, co je nakonec naším výkladem.



5 Co mělo přijít – ale Bůh to nikdy nechtěl

Teď se podíváme na líčení takzvaného pádu do hříchu. Had svede Evu, aby si vzala z ovoce, které pak dá i Adamovi, a ten z něj také jí. Předem zmíním: Z těchto tragických činů se vyvozuje, že žena je snáze svedena a že se tu svévolně chopila iniciativy a nenásledovala svého muže. Tak a podobně to vykládali už Židé, také církevní otcové, a až dodnes se to přenáší na ženu jako takovou.

Ačkoli mi jde především o přímé důsledky pádu do hříchu, uvádím celý text, který vypráví jednotlivé kroky:

> 1Moj 3,4-6 (přeloženo z německé Bible Elberfelder) *I řekl had ženě: Zcela jistě nezemřete, nýbrž Bůh ví, že v den, kdy z něho budete jíst, otevřou se vaše oči a budete jako Bůh, poznávající dobré i zlé. I viděla žena, že ten strom je dobrý k jídlu a že je rozkoší pro oči a že ten strom je žádoucí, protože dává poznání; i vzala z jeho ovoce a jedla, a dala také svému muži, který byl s ní, a on jedl.*

Adam dostal zákaz jíst z tohoto stromu přímo od Boha, dříve než tu byla Eva (2,17). Eva to tedy pravděpodobně mohla slyšet jen od něj. Teď se mluvícímu hadovi podaří ji svést. Zřejmě v přítomnosti Adama, který měl nejpozději teď zasáhnout. Tak jako Eva zeslábne a podlehne pokušení a svedení, tak slabý je Adam, který bez odporu a beze slova vezme od Evy zakázané ovoce. Oba jednají špatně, oba se dopustí osudné chyby a hřeší. Zatímco Eva je svedena, Adam hřeší vědomě, bez svedení či oklamání, proti Božímu zákazu.

Potom se Bůh setká s lidským párem a s hadem. Všichni si jsou vědomi, co se stalo. Bůh se každého osobně ptá na to, co se stalo. Odpovědi jsou výmluvné. Bůh nyní oslovuje zúčastněné v tomto pořadí:

Adam – Eva – had – Eva – Adam.

> 1Moj 3,13-15 (přeloženo z německé Bible Elberfelder) *A člověk řekl: Žena, kterou jsi mi dal, ta mi dala ze stromu, a jedl jsem. I řekl Hospodin Bůh ženě: Co jsi to učinila! A žena řekla: Had mě podvedl, a jedla jsem. I řekl Hospodin Bůh hadovi: Protože jsi to učinil, buď proklet mezi vším dobytkem a mezi všemi polními zvířaty! Po břiše se budeš plazit a prach žrát po všechny dny svého života.*

A položím nepřátelství mezi tebe a ženu a mezi tvé símě a její símě; ono ti rozdrtí hlavu, a ty mu rozdrtíš patu.

Adam si je vědom své viny. Možná ani ne tak úplně, neboť ji okamžitě svaluje na Evu. Je to ubohé a zbabělé dělat takto zodpovědnou svou ženu, jen aby se sám vyvlékl.[1] A dokonce je nepřímo obviňován i Bůh, který mu ženu daroval, ženu, z níž byl přece tak šťastný. **On, ne ona, znal přikázání z první ruky a měl Evě důrazně říct ne.**

Eva své provinění uznává. Neobviňuje ani Adama, který ji nezadržel, ani Boha, nýbrž hada. Od něho se distancuje. To bylo v této osudné situaci to jediné správné. Teď se probrala a postavila se proti tomuto nepříteli. Jinak než Adam, který v tomto rozhovoru nestojí na straně své ženy.

Had bude kvůli tomuto podvodu navždy proklet a ponížen na zem. Eva jasně jmenuje původce zla a přichází úžasné zaslíbení, jehož dosah tehdy ještě nebylo možné poznat. Její símě, čteš správně, símě ženy, ne símě nějakého muže, rozdrtí hadovi hlavu.

Nyní jsou jmenovány i důsledky pro Evu a pak pro Adama. Cituji ze Zürcher Bibel (německý překlad Bible), která je zde jasnější než Elberfelder:

1Moj 3,16 *Ženě řekl: Způsobím ti mnoho obtíží a dám ti mnoho těhotenství, s bolestí budeš rodit děti.*

Po svém muži budeš toužit a on bude nad tebou panovat.

Zatímco had je proklet, **ženu navzdory přestoupení nestíhá žádné prokletí**. Podle smyslu znamenají tato slova trestu toto:

Jistě rozmnožím (1) tvou namáhavou práci na poli a (2) tvá početí.

S námahou budeš rodit děti.

Tvá [milující] touha [bude] po tvém muži. Ale on [vzpurně panuje sám nad sebou a] bude chtít panovat nad tebou.

Obtíže a lopota jsou práce zemědělství. Tu trpí Eva spolu s Adamem kvůli prokleté zemi. Prokletí nestíhá jednoho z nich ani oba společně, *nýbrž zemi*. Pod tím budou trpět oba.

1. Zdá se, že Adam nepovažoval Evu za podřízenou, neboť od takové by se pravděpodobně nedal zaskočit.

Ale je tu naděje. Neboť Bůh rozmnoží Eviny těhotenství. Proto jistě přijde to símě, které hada zabije. Už na počátku zazáří milost a je to žena, kdo navzdory prožitému svedení stojí uprostřed a dostává příslib naděje. Ne Adam.

Bůh nemění anatomii ženy, aby za trest měla při porodu ještě větší bolesti. Do té doby ještě žádné dítě neměla. Lopota se netýká porodních bolestí, nýbrž zemědělství.

Přejděme nyní k části, v níž jde o její vztah k jejímu muži. To není zaslíbení, nýbrž tragické slovo. Pro nespočet žen zahajuje dějiny utrpení a útlaku, za které se muži musí stydět. **Není Boží vůle, aby muž panoval nad ženou, je to hříšná a padlá vůle muže. To je pravý význam tohoto slova.** *Nepopisuje řád stvoření, který by se měl dodržovat.* Popisuje neřád. Neboť dobrý řád z 1. Mojžíšovy 1 a 2 se zde vychýlil z kloubů a rozpadl se.

Kdo bere toto biblické slovo jako zdůvodnění podřízenosti ženy, staví se na stranu hada. Hadovi bylo předpověděno, že mezi Evou a hadem bude nepřátelství. Had byl útočníkem, který vládu muže využíval a stále využívá k tomu, aby ženu diskriminoval, kde a jak to jen bylo možné. Neboť od ženy měl přece přijít přemožitel hada. Šlo tedy o to, ženu napadnout a oslabit.

Muž a žena byli povoláni panovat společně. Muž však strhne vládu na sebe a podrobí si ženu jako slabší pohlaví a učiní ji sobě služebnou. Pojem *patriarchát* obecně dobře popisuje, jaký byl za hranicemi Edenu smutný úděl ženy. Až na nemnohé výjimky.

Původní vztah vzájemné podpory a síly, rovnosti, uznání mezi rovnými a protějšku jako nejbližšího druha se stal strašlivě nespořádaným a citově nerovným vztahem, založeným na moci, často bez lásky. Žena bude toužit po svém muži a po jeho náklonnosti, jeho důvěře a ochraně, ale on ji bude ovládat. Je to děsivý zlom a převrat.

Tento boj pohlaví se v dalším průběhu ukáže na všech úrovních kultur všech národů. Může být uzdraven jen tehdy, když se zlo, které ho vyvolalo, uchopí u kořene.

Na závěr ještě pohled na slova trestu pro Adama, která jsou opravdu temná a nakonec platí i ženě, která s ním sdílí svůj život a svůj boj o přežití:

> 1Moj 3,17-19 (přeloženo z německé Bible Elberfelder) *A Adamovi řekl: Protože jsi uposlechl hlasu své ženy a jedl jsi ze stromu, o němž jsem ti přikázal*

a řekl: Nebudeš z něho jíst! – buď prokleta země kvůli tobě: S lopotou z ní budeš jíst po všechny dny svého života; a trní a bodláčí ti bude rodit, a budeš jíst polní byliny.

V potu své tváře budeš jíst svůj chléb, dokud se nevrátíš do země, neboť z ní jsi vzat. Neboť prach jsi a v prach se navrátíš!

Země není prokleta kvůli Evě, nýbrž kvůli Adamovi. Jeho hřích se zdá být větší. Eva byla spíše obětí a on pachatelem. Símě ženy, tedy potomek ženy, která mu byla dána jako pomoc, bude pomocí i jemu v další budoucnosti: Její símě (Ježíš Kristus) ho při vzkříšení vytrhne z prachu do života. Jednoho dne budeme moci mluvit i s Adamem, pokud o tom pak bude vůbec ještě chtít mluvit.

Ve *vyprávění o pádu do hříchu*, ne ve *vyprávěních o stvoření*, se poprvé zmiňuje nadřazenost jednoho pohlaví nad druhým. *A zde nejde o vrozenou nadřazenost, nýbrž o takovou, která se neoprávněně, proti Božímu řádu stvoření, uplatňuje mocí, silou a násilím.* Slova Stvořitele k Evě: „Po svém muži budeš toužit a on bude nad tebou panovat“ (1Moj 3,16) znamenají, že v našem hříšném lidském stavu muž zneužívá přirozenou touhu ženy po něm k tomu, aby ji ovládal a podrobil si ji. Podrobení ženy je skutečně příznakem padlé přirozenosti muže. Jestliže život a dílo Kristovo znamenají přemožení důsledků pádu do hříchu, pak je dopad na tento rozbitý vztah a na podrobení a zneužívání ženy zřejmý: on ji osvobodí a vyvede ven. A tak se to mělo stát.

Hans-Jörg Ronsdorf 10.4.2021
Die biblische Schöpfungsordnung für Mann und Frau
Am Anfang: Die gute Schöpfungsordnung Genesis 1 - 2
Gleichwertig, ergänzend, ohne Hierarchie
Harmonie mit Gott und miteinander
Nach dem Fall Genesis 3: SchöpfungsUNordnung
Harmonie mit Gott und miteinander durch Sünde kontaminiert und zerstört
Götzendienst, Patriarchat, Unterwerfung Sklaverei, Ausbeutung u.v.m.
Jesus besiegt die Sünde. Wiederherstellung beginnt.
Durch Jesu Tod und Auferstehung beginnt eine neue Schöpfung
Das Evangelium verändert Menschen; in der Gemeinde verschwinden die Folge der Sünde, die wir bekämpfen sollen.
Neuer Himmel Neue Erde Besser als Eden Offb 21 u. 22
Das Geschlecht spielt in Christus, in der neuen Schöpfung keine Rolle mehr.

6 Ježíš, Kristus, a ženy

Důsledky pádu do hříchu nepřemáhá teprve dílo vykoupení Pána Ježíše Krista. Způsob, jakým před 2000 lety v židovském i řecko-římském prostředí zachází se ženami a jak se s nimi setkává, je vskutku počátkem nového letopočtu pro ženy. Takový muž tu ještě nikdy nebyl. Člověk by mohl nabýt dojmu, jako by Bůh přišel jako muž v těle, aby mužskému pohlaví ukázal, jak se chovat k ženám.

Byl prorokem, který káral bez reptání a chválil bez blahosklonnosti. Bral vážně jejich otázky, nouze a argumenty. Jednal s nimi zcela nenuceně a nikdy se nevysmíval jejich ženskosti. Úplně jinak, než bylo tehdy v kultuře zvykem, kde se Bohu děkovalo, že se člověk nenarodil jako žena. Kdy byla žena majetkem, kterého se dalo kvůli maličkostem zase zbavit rozlukovým listem. Ženy stejně jako děti měly těžký úděl, který si v době emancipace a rovnoprávnosti v našem západním světě nedokážeme představit. Mesiáš se ujal Eviných dcer. **U něho chybí jakákoli zmínka o hierarchické podřízenosti ženy, stejně jako zákaz mluvit, vést nebo vyučovat ve sboru, v manželství nebo ve společnosti.**

Žena přivedla na svět Slovo života. Mnohé ženy ho následovaly jako Dvanáct a sloužily mu. Následovaly ho na jeho nejtěžší cestě ke kříži. Byly u kříže, když učedníci už dávno utekli. Vzkříšený se nejprve ukáže ženě. Ženy u prázdného hrobu se stávají svědkyněmi vzkříšení. Ženy nebyly v tehdejších kulturách považovány za hodné toho, aby byly svědky v právním smyslu. Ježíš tuto diskriminaci prostě odstraňuje.

Z nedostatku místa se z mnoha žen, s nimiž se Ježíš setkal, podíváme jen na tři, abychom to, co bylo řečeno výše, znovu našli v Ježíšově životě.

6.1 Samařanka u Jákobovy studny

Přečti si Jan 4 a ponoř se do tohoto příběhu. V polední výhni, kdy nikdo nechodí pro vodu, jen tehdy se odváží ke studni. A tam na tuto ženu čeká Ježíš. Aby se s ní setkal, udělal velkou okliku. Pět mužů ji propustilo, předávali si ji

a opotřebovali ji. Aby přežila, musela se svěřit šestému a žít se svou zničenou pověstí. V té době muž veřejně nemluvil se ženou, natož Žid se Samařankou. Ale Ježíš to udělal! Zjevuje se této ženě jako Mesiáš. To předtím ještě nikdy neudělal. Mluví s ní o vodě života a o uctívání tak dlouho jako s nikým jiným o nějakém teologickém tématu. Udělá si čas. Získá její srdce. Stála mu za to, jemu, muži z Nazareta, *muži ze Sicharu*.

Ona, po tomto setkání s Bohem osvobozená od veškerého strachu a studu, evangelizuje celou svou vesnici. Mnozí uvěří. Ježíš a učedníci zůstávají ještě dva dny.

Později se tito věřící v Samaří budou shromažďovat v domácích sborech. A ona, ta žena, bude jistě na těchto shromážděních mluvit o něm, o muži ze Sicharu, o svém Mesiáši a o svém jedinečném setkání s ním. Bude předávat dál, co jí řekl o uctívání. Neboť shromážděný sbor je místem, kde je uctíván Otec. I tato žena jistě pozvedne svůj hlas ve sboru, aby uctívala. Neboť proč by jinak vysvětloval uctívání právě jí, ženě?

Příkaz mlčet je už jen tímto příběhem doveden ad absurdum.

6.2 U Ježíšových nohou – Marta a Marie

Docela známý je příběh (Luk 10,38-42), v němž si Marta stěžuje Ježíši, že jí její sestra Marie nepomáhá, když připravuje jídlo pro Ježíše a jeho učedníky. Marie dává přednost tomu, aby s učedníky seděla u Ježíšových nohou a učila se od něj. Ježíš Marii hájí a říká, že je to dokonce nutné a že si vyvolila dobrý díl, který jí nebude odňat. Co to znamená? I ženy v Božím království se mají učit jako muži. V rabínských školách nebyly téměř žádné ženy. Ježíš to dělá jinak. Muž a žena jsou stejně schopni se učit a stejně schopni vyučovat. I zde Ježíš porušuje zvyklost své doby, která u nás už dávno neexistuje. Pavel později píše Timoteovi (2Tim 2,2), že to, co slyšel v přítomnosti mnoha svědků, má svěřit *lidem – ženám i mužům* –, kteří budou schopni vyučovat druhé. To výstižně odráží tuto situaci: Ježíš svěřuje své učení takovým lidem, učednicím a učedníkům, kteří se tím stávají schopnými později vyučovat druhé. **To zjevně odporuje obecnému zákazu vyučovat pro ženy.**

Ve vztahu k Ježíši už pohlaví nehraje žádnou roli. Nehleděl na osobu (Mat 22,16). To neznamená, že by pohlaví byla neutralizována, nýbrž že obě Ježíš stejně a bez rozdílu oceňuje: **Kdo činí vůli Boží, ten je můj bratr i má sestra!** (Mar 3,33-35)

6.3 Marie Magdalská, apoštolka apoštolů

Tak nazývá Marii Magdalskou církevní otec Hippolyt Římský ve 3. století. Proč? Byla první, s kým se Ježíš po svém vzkříšení setkal. Možná ho milovala víc než všichni ostatní. Ježíš ji osvobodil z otroctví a bídy démonické posedlosti. Od té doby ho následovala s jinými ženami, které od něj byly uzdraveny (Luk 8,2-3). Znal její srdce. A jen ona, žena, měla zažít tuto jedinečnou chvíli v zahradě. A jen jí bylo zjevně dopřáno slyšet od Ježíše slova, která převyšují všechno, co lidé kdy slyšeli:

> *Jdi však k mým bratřím a řekni jim: Vystupuji ke svému Otci a vašemu Otci, ke svému Bohu a vašemu Bohu* (Jan 20,17).

Tak se stává vyslankyní, apoštolkou pro učedníky. Čestný titul, který jí sedí, i když není oficiální. Ne muži, ne jednomu z Dvanácti je tato zvěst svěřena. Je svěřena ženě, jako věrné svědkyni. **Nevyprávěla snad i na shromážděních znovu a znovu o tomto setkání?**

7 Církev jako nevěsta a služba žen

Všichni věřící, všichni, kdo vyznávají Ježíše, muži i ženy stejně, jsou společně nevěstou Beránka.

Ve zprávě o stvoření je nezaměnitelné, jak Adam a Eva podle Boží vůle nepanují jeden nad druhým, nýbrž spolu a vedle sebe plní Boží úkol při stvoření. Neexistují žádné přednosti jednoho před druhým, ani žádná omezení jednoho pohlaví. Tak vypadá manželství podle Božího plánu, tak v zásadě vypadá vztah obou pohlaví ve všech oblastech života.

Pád do hříchu tento obraz trvale rozbil: Rovnováha je zničena, muž teď – samozřejmě až na výjimky – chce panovat nad ženou. Teprve hříchem se žena stává podřízenou. Ano, podrobenou a zatlačenou do pozadí. Veřejnost je vyhrazena muži. Žena zase bude vyvíjet své strategie, jak ze své situace vytěžit to nejlepší.

Ale jak je to ve sboru, jak v Božím království? Má tam pokračovat tento hříšný vzorec nerovnosti a napětí a jednostranné podřízenosti? V listech Pavla a Petra jsou slova, která se tak dají chápat, chce-li je tak někdo chápat. Ale nejprve se podívejme na Pavla.

7.1 Pavel a jeho spolupracovnice

Dva, možná tři biblické texty vykreslují Pavla, jsou-li chápány povrchně, jako **nepřítele žen**. Když se člověk podívá pozorně, je tomu spíše naopak. Jako Ježíš, jeho naprostý vzor, jedná se ženami revolučně, totiž jako s rovnoprávnými s muži. Byl **přítelem žen**. Vskutku nedělá žádné rozdíly. Samozřejmost, s jakou píše o sestrách v Pánu, je nápadná. Práce neúnavného apoštola a misionáře Pavla byla obklopena mnoha ženami a s nimi propojena. Byly zapojeny do jeho misie a jako články řetězu byly nepostradatelnými spolupracovnicemi. Ženy nebyly pomocnými silami ve druhé řadě, vyznačovaly se věrností a sloužily slovem jako Pavel. Mohli bychom vyjmenovat spoustu takových žen, omezím se na tři. V Římanům 16 je jmenováno 29

osob, nejméně 10 z nich jsou ženy, jejichž službu a nasazení Pavel oceňuje, víc než službu mužů. Tam začneme.

7.1.1 Fébé – diakonka, vedoucí a doručitelka dopisu

Pozdravy v Římanům 16 začínají Fébé. Z dobrého důvodu. Je to ona, kdo má důvěru i prostředky, aby do Říma donesla snad nejdůležitější Pavlův list. Bylo zvykem, že doručitel dopis nejen předčítal, ale také odpovídal na otázky k němu. Fébé, kterou Pavel osobně poučil a uvedl do tohoto listu, který psal v Korintu, byla schopná tento úkol splnit. Navštěvovala různé domácí sbory v Římě, aby list předčítala a vysvětlovala tam, kde se objevily otázky.

Sama byla služebnicí, *diakonkou* domácího sboru v Kenchrejích, východním přístavu Korintu. Ba co víc, byla možná vedoucí tohoto sboru. Pavel ji podle německých překladů nazývá *pomocnice, pomoc nebo opora*. Ve skutečnosti to znamená *představená* (řec. *prostatis*) a ukazuje na *vedoucí postavení např. v tomto domácím sboru*. Je těžké si představit, že Pavel dá tento úkol Fébé, která má odpovědné postavení v domácím sboru v Kenchrejích, ale ženám obecně zakazuje ve sboru mluvit, vyučovat a vést.

Na druhé straně do těchto veršů nechceme včítat příliš mnoho, ale také není dobré vykládat je tak, jako by vykonávala jen prostou službu poštovní doručovatelky.

7.1.2 Příkladní manželé: Priska a Akvila

Nejčastěji jmenovaní *manželé Priska a Akvila* jsou snad nejdéle sloužícími a nejdůvěrnějšími spolupracovníky Pavla v jeho misijní práci. Ačkoli u manželských párů byl vždy jmenován nejprve muž, Nový zákon jmenuje Prisku, manželku, čtyřikrát (ze šesti zmínek) jako první. Proč? Protože ve službě šla vpředu a vedla. Možná proto, že byla nadanější než její muž. A přesto oba jako partneři v týmu spolupracovali v jednotě, rovnocenní a na stejném stupni. Každý znal silné a slabé stránky toho druhého. Jako žena byla Priska i strategicky důležitá, protože ženy byly většinou získávány pro víru ženami, ne muži. Oba, Priska v čele, poučili Apollóse (Sk 18,26). Vyučeni samotným Pavlem, vycvičeni otázkami a odpověďmi během mnoha hodin společné výroby stanů, byli oba vybaveni k tomu, aby vyučovali druhé.

Zde je třeba zvlášť zmínit právě Prisku, ženu. Její muž za ní stál a podporoval ji, ve druhé řadě, ale aniž by tím mohla vzniknout hierarchie. Je nepředstavitelné, že by Pavel vydal obecný zákaz vyučovat pro ženy, když ona právě poučovala Apollóse a jistě i mnoho jiných. Tento pár je vzorem pro všechny manžele.

7.1.3 Junie – vážená apoštolka

Pavel vyznamenává další misijní manželský pár: Andronika a Junii. Oba jsou nazváni apoštoly (Řím 16,7). Nejranější vykladači Nového zákona, církevní otcové, mluví o Junii s velkou úctou. Jan Zlatoústý (344-407 po Kr.) píše o Junii: „Být apoštolem je něco velikého. Ale být proslulý mezi apoštoly – uvaž, jak velká chvála to je. Jak veliká musela být moudrost této ženy, že byla shledána hodnou titulu apoštol."

Církevní a sborový svět, kterému vládnou muži, se těžko smiřuje s tím, že apoštol Pavel nazývá ženu apoštolkou. Proto existují překlady, které z Junie dělají Junias, tedy mužské jméno. Co nesmí být, to ani být nemůže. Bádání však mezitím opakovaně potvrdilo, že jde o ženské jméno.

V jakém smyslu byli oba apoštoly, zůstává otevřené. Možná byli vysláni nějakým sborem. Možná vykonávali apoštolskou službu zakládání sborů. Anebo jimi byli v tom smyslu, že patřili k těm, kdo viděli Vzkříšeného, a nyní pracovali pro Boží království mimo Palestinu.

I zde se opakuji: **Zákaz mluvit, vyučovat a vést pro ženy lze u apoštolky jen stěží dodržet.** Skutečnost, že oba byli nějakou dobu s Pavlem ve vězení, připouští závěr, že oba, pravděpodobně i veřejně, zvěstovali evangelium.

8 Platí pro sestry příkaz mlčet?

Když člověk vidí tyto tři a také jiné ženy v okolí Pavla, nepřijde na myšlenku, že ženy musí mlčet ve shromážděném domácím sboru, tedy v tom, čemu dnes říkáme bohoslužba. Ani jinde v Novém zákoně není žádná známka toho, že by to tak mělo být nebo že by se to tak praktikovalo. **Ani by nás nenapadlo, že by něco takového mohlo existovat.**

Až na jeden krátký úsek textu, který je nutno takto chápat. Jde o tento text v 1Kor 14,34-35:

> *Ženy ať mlčí ve shromážděních, neboť jim není dovoleno mluvit, nýbrž ať se podřizují, jak říká i zákon.*
>
> *Chtějí-li se však něčemu naučit, ať se doma ptají svých vlastních mužů; neboť je hanebné, aby žena mluvila ve shromáždění.*

To by se dalo chápat jako přímé a jednoznačné přikázání Pána. Ale o tom existují opodstatněné pochybnosti. Ne kvůli nějakému emancipačnímu nebo feministickému postoji, nýbrž zdůvodněné samotným Písmem.

V kapitole 11,5 mluví Pavel o ženách, které se modlí a prorokují (v souladu s *Joel 3,1; Sk 2,17*). Kde to dělají? Jedni říkají, že ve shromáždění, druzí říkají, že jen mimo shromáždění, jak se to zdají potvrzovat tyto verše 34-35 ve 14. kapitole. Modlitba a prorokování se však u Pavla dějí **především** při společném shromáždění. *Tak to popisuje ve 14. kapitole. Tam je pro Pavla samozřejmé, že se ženy zapojují.* Tak se vyjadřuje vícekrát.

- Verš 5: Chci, abyste *všichni* mluvili jazyky, a ještě víc, abyste prorokovali!
- Verš 12: usilujte, abyste *vy (všichni)* oplývali k budování shromáždění.
- Verš 23: Když se tedy *celé shromáždění* sejde na jednom místě a *všichni* mluví jazyky …
- Verš 26: Jak je to tedy, bratři? Když se *scházíte*, má *každý z vás* žalm, má *učení*, má zjevení, má jazyk, má výklad; všechno ať se děje k budování.

Bratry (řecky: *adelphoi*) jsou míněni sourozenci, tedy bratři **i** sestry, jako v mnoha jiných verších, které nemůžeme omezit jen na muže (v 1.

Korintským se to slovo vyskytuje 27krát a téměř vždy jsou míněni bratři **i** sestry).

- Verš 31: Neboť můžete *jeden po druhém všichni* prorokovat, aby se všichni učili a všichni byli povzbuzeni.

Pro každého křesťana, pro něhož je Bible Božím slovem, jsou rozpory uvnitř biblického textu vyloučeny. Přesto se verše 34-35 většině čtenářů jeví v textu jako cizí těleso. To nejprve nemá nic společného s biblickou kritikou nebo se špatným smýšlením, nýbrž se zdravým rozumem, který zde právem vnímá rozpor.

Jak můžeme tento rozpor vyřešit? *Vzhledem k těmto veršům, kde se ženy modlí a prorokují a kde jsou k tomu vyzváni i všichni, a také vzhledem k popisu služeb žen u Pavla je nemožné, aby tu mohl být míněn univerzální a nadčasový příkaz mlčet.* Jinými slovy: Je zapotřebí jiné vysvětlení tohoto textu, které dává věrohodný, a ne rozporuplný smysl. Existuje velmi mnoho výkladů, nebo lépe pokusů o vysvětlení, protože většina vykladačů rozpornost rozpoznala. Několik málo zde uvedu, abych pak ale navrhl jiné řešení.

8.1 Posuzování proroctví

Mají-li se ženy v Korintu ptát doma svých mužů, pak to znamená, že měly otázky a pravděpodobně nebyly dobře poučeny. Chybělo jim vědění. Buď tedy při shromážděních sboru příliš často skákaly do řeči otázkami, nebo přispívaly něčím, co právě nebylo moudré, a to způsobem, který byl opakem toho, co zde Pavel nazývá *podřizovat se*. Tím rušily a vznikal nepořádek, který neodpovídá Bohu pokoje. *Nešlo by tedy o to, zda něco říkají, nýbrž jak a co říkaly.*

Mohlo by to také znamenat, že ženy byly vyloučeny z posuzování prorockých výroků (v. 29) svých manželů nebo všech mužů, protože v tehdejší kultuře bylo hanbou, když manželky veřejnou kritikou zostudily své muže.

8.2 Jsou verše 34 a 35 citát?

Je možné, že Pavel zde cituje některé Korinťany, aby je vyvrátil. Pak by to nebyla Pavlova slova. Je obecně uznáváno, že Pavel v 1. Korintským vícekrát

cituje buď volně, nebo doslova z nějakého dopisu, a to na těchto místech: 6,12-13; 7,1; 8,1.4; 10,23; 15,12. Ne každý citát je vždy jako takový označen, nýbrž ze souvislosti se odvozuje, zda jde o citát. Ústně nebo dopisem byl zpraven o tom, že v Korintu byli muži, kteří požadovali takový příkaz mlčet pro ženy. *Takové požadavky mlčení existovaly v tehdejší kultuře Řeků a Římanů.*

Odvolávání se na zákon je podivné, protože příkaz mlčet stejně jako příkaz podřízenosti v Mojžíšově zákoně neexistuje. *O podřízenosti a mlčení žen nenacházíme ve Starém zákoně nic, ani v příběhu o stvoření.* Právě Pavel jasně vyzdvihuje, že Mojžíšův zákon už pro křesťany není pravidlem života, a už vůbec ne měřítkem pro uspořádání bohoslužby. Proto by tu mohl být míněn nějaký židovský, řecký nebo římský výklad či pravidlo, na které se takoví lidé odvolávali, ne však Boží zákon, ani zákon Kristův. To podporuje názor, že jde o citát.

Jestliže je to citát, pak Pavel ve verši 36 na tento neudržitelný požadavek reaguje zřetelně, přímo rozhořčeně. V němčině a v překladech Bible to takto patrné není. Jeho reakci lze vyjádřit takto: „Cože?“ Nebo „Nesmysl!“ Nebo „V žádném případě“ nemají ženy ve shromáždění mlčet. *Byla by to důrazná námitka a protest Pavla.*

8.3 Jsou verše 34 a 35 pozdější vsuvka?

Verše znějí cize a mají obsah, jaký jinak u Pavla nenacházíme. Mezitím existují zřetelné doklady ze starých textových svědků, že tyto verše jsou vsuvkou opisovačů.

Kdybychom měli jen vnitřní pochybnosti, tedy rozporné nebo těžko srozumitelné výroky, museli bychom na objasnění stále ještě čekat. Ale nyní existují nálezy rukopisných svědků, které to, jak se zdá, potvrzují.

První opodstatněné podezření vzbuzuje skutečnost, že tyto dva verše stojí v rukopisech vícekrát na různém místě. Jednou tam, kde stojí obvykle u nás, tedy po verši 33. **U jiných však stojí po verši 40.** Nejjednodušší vysvětlení je toto: Někdo je v nějakém kodexu připsal na okraj. Další opisovač tuto poznámku na okraji přesunul do hlavního textu, přičemž určil, na které místo. Kdyby to bylo vždy totéž místo, nebylo by nic nápadné.

Toto počáteční podezření potvrzuje objev v důležitém **Codexu Vaticanus** ze 4. století. Jeden z nejdůležitějších velkých rukopisů Nového zákona. V tomto textu jsou tyto a některé další verše skutečně označeny jako pozdější vsuvka.

Také Codex Fuldensis ze 6. století má obě čtení, přičemž to, které verše 34 a 35 **nemá**, se chápe jako oprava.

Obě předlohy pro oba kodexy (rukopisy) tedy tyto verše neměly!

Pak ani nepocházejí od Pavla. Jako text, který nenapsal Pavel, není ani inspirovaný a je prostě nesprávný. Jako špatné símě, které bylo zaseto mezi dobré a roste dodnes. Když se člověk podívá na dopady těchto dvou veršů, na to, co způsobily ženám, a kolik slz, sporů a rozdělení tato slova přinesla, lze podezření této teze docela pochopit.

Vypuštění těchto veršů činí poslední úsek 1. Korintským 14 opět soudržným a dává jasný myšlenkový postup.

Ženy, které berou příkaz mlčet doslova vážně, by nesměly ani zpívat chvály (14,15) a ani říkat amen (14,16). To však dělají i tam, kde se příkaz mlčet takto chápe. To je nedůsledné a ukazuje, jak by si dokonce i Pavel *při tomto výkladu* sám odporoval. V židovské synagoze to tak možná bylo, ne však ve shromážděních Vzkříšeného.

Považuji za tragické, že muži s tímto Pavlovým slovem bez ohledu na kontext kapitoly, listu a Nového zákona zvolili tento výklad *v neprospěch žen* a tím zavázali všechny ženy k mlčení. *Okrádají tím shromáždění o mnoho duchovního bohatství, ne-li dokonce o hlas Pána*. Neboť i sestry mají přece Božího Ducha a dary Ducha. Může to být tak, že v nejdůležitějším shromáždění má polovina Kristova těla mlčet? Nebo že Duch působí jen skrze muže?

Naučil jsem se vždy srovnávat Písmo s Písmem a hledat paralelní texty, které nějaký výklad podpírají a potvrzují. Existuje ještě jiný text, který by obsahoval příkaz mlčet pro ženy, nepřímo ho předpokládal nebo přikazoval? Ne.

Celkově jsou to jen výroky, které účast žen přímo nebo nepřímo ukazují a dávají tušit. *Příkaz mlčet je jediný text. K tomu neobvyklý, takže buď ukazuje na mluvení, které je nepřiměřené, a proto je zakázáno, nebo není od Pavla, jako nedovolená vsuvka nebo jako citát. Pak by to nebyl apoštolský pokyn, nýbrž pravý opak.*

Jak lze dojít k tomu, při tak skrovných důkazech rozhodnout v neprospěch sester a celý život jim zakazovat slovo v nejdůležitějším shromáždění křesťanů? A zároveň reagovat krajně emotivně a rozrušeně, když jsou na toto téma osloveni? Smím ty muže, kteří na tom trvají, upřímně poprosit, aby se jednou vžili do jejich situace? Tedy přijmout tak dalekosáhlé, přísné i nevysvětlitelné, dokonce rozporné nařízení jako přikázání Pána z pouhých dvou vět? Přikázání Pána jsou pochopitelná, a ne cizí a pochybná, slouží k budování a k našemu dobru, ne však k ponižování jednoho pohlaví.

Nemohu se vyhnout otázce: **Kdo má největší zájem na tom, aby Eviny dcery mlčely a aby jim byla zacpána ústa? Je to starý had, který už v zahradě napadl ženu. Ale Bůh se staví na stranu ženy, její símě hadovi rozdrtí hlavu.**

Zastáncům účasti sester na bohoslužbě slovem a písní, kázáním nebo svědectvím ze života se někdy vyčítá feminismus nebo světskost. Na to musím odpovědět: Pro velmi pravděpodobný případ, že tyto dva verše odrážejí světský zákon, který chce ženy vyloučit z veřejnosti, a tak je diskriminuje – kdo je pak v této otázce světský?

Jestliže ženy ještě dnes ve shromážděních mlčí kvůli světskému přikázání z prvního nebo druhého století, které se podvodným způsobem dostalo do Bible, pak je to tragický skandál!

9 Platí pro sestry zákaz vyučovat?

Vzhledem k tomu, jak Pavel a Ježíš jednali se ženami, by nás nenapadlo, že ženy nesmějí vyučovat. Patří k těm, kdo mohou na bohoslužbě vyslovit učení (1Kor 14,26), kdo vyučují jako Priska Apollóse (Sk 18,26) nebo kdo mají být učitelkami dobrého (Tit 2,3). Stejně jako muži patří k *lidem*, kteří předávají naučené dál tím, že zase vyučují druhé (2Tim 2,2). Ani duchovní dar vyučování není omezen na muže (Řím 12,7).

Ježíš chce, aby ženy vyučovaly stejně jako muži: (Mat 28,19-20) Jděte tedy a čiňte učedníky ze všech národů a křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého **a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal.**

Ale stejně jako u zákazu mluvit existuje jen **jediné** slovo Písma, které se chápe přesně tak, že ženy nemají vyučovat ani vést, případně vykonávat autoritu. Rozdílné názory panují o tom, zda v těchto verších jde jen o bohoslužbu, nebo jsou zahrnuty všechny oblasti života. Příkaz mlčet na bohoslužbě by v tomto ohledu objasnil většinu: Kdo nesmí mluvit, nemůže tam ani vyučovat.

Zmíněný úsek textu v 1. Timoteovi se vztahuje k historické a problematické situaci v Efezu, kterou přesně neznáme. Máme jen tento list, tedy jednu stranu příběhu. Na to bychom měli brát ohled dříve, než z nevědění nebo mlčení vyvodíme závěry a vydáme je za závazná přikázání pro všechny časy. V tomto smyslu list není psán nám, nýbrž pro nás. Adresáti naproti tomu ve své situaci všemu rozuměli. Bylo by třeba vzít v úvahu celý odstavec veršů 8-15, my se omezíme na verše 11-14. Na konci této kapitoly následuje volný překlad celého úseku podle smyslu.

> [1Tim 2,11-14, přeloženo z německé Bible Elberfelder] *Žena ať se učí v tichosti ve vší podřízenosti. Ženě však nedovoluji vyučovat ani panovat nad mužem, nýbrž být tichá, neboť Adam byl utvořen první, potom Eva; a Adam nebyl podveden, žena však byla podvedena a upadla do přestoupení.*

Věta, že se žena má učit, je jediná v tomto úseku v rozkazovacím způsobu, a k tomu revoluční. Vzdělání nebylo pro většinu žen dostupné, a ani žádoucí. Zde leží klíč k těmto pokynům. Žena, a může tu být míněna jen určitá žena

(„jedna“ žena) nebo skupina žen, se má učit s ochotou přijímat. Aby s polovičním věděním nebo s falešnými učeními, která jsou v 1. listu Timoteovi zmíněna vícekrát, nevyučovala v panovačném postoji nebo si nemyslela, že má poučovat své muže.

Slovo panovat zde neznamená ani duchovní vedení, ani autoritu vyučovat. To řecké slovo se v Novém zákoně vyskytuje jen jedinkrát a v tehdejší hovorové řeči znamenalo něco negativního. Existují jiná slova, která Pavel používá pro plnou moc nebo autoritu. Tím v listu Timoteovi popisuje vybočení, negativní a hrozivé až útočné chování. Totéž by zakázal mužům. Zde to však byl konkrétně problém žen. **Vyučovat a panovat** není chtěná, nýbrž chybná kombinace, o níž ani přesně nevíme, co tím může být míněno. Neboť co přesně bylo oním zmíněným problémem, se z těchto slov můžeme jen pokusit zrekonstruovat. **Autorita vyučovat vyplývá z vyučování zdravého učení, z daru vyučování a ze souhlasu a podpory sboru a jeho vedení.**

Přesněji přeloženo to zní: *Ženě nyní nedovoluji* … Tím se tento text obrací k místní situaci, která se mohla změnit k dobrému, když žena udělala svůj domácí úkol. Právě připomínat tyto nápravy je důvodem celého listu, který se obrací na několik konkrétních osob a falešná učení (1Tim 1,3-6; 1,19-20; 4,1-10; 5,13-16; 6,3-10; 6,20-21).

Pavel nyní ve zkratce uvádí příběh Adama a Evy. Jako srovnání a příklad. Ne proto, aby popsal přednost Adama. Nebo větší slabost či svůdnost Evy, a tím všech žen, jako důvod zákazu vyučovat. Skutečnost, že Adam byl stvořen první, nezakládá jeho vedoucí roli, a tím řád stvoření před pádem, nýbrž Pavel prostě uvádí skutečné pořadí. Jinými slovy: Pavel neříká, že ženy nesmějí vyučovat, protože Adam byl stvořen první. Slovíčko „neboť“ je v původním textu *někdy, ale ne vždy*, začátkem zdůvodnění, nýbrž jako i na jiných místech prostě začátkem srovnání a obrazu ze Starého zákona.

Zcela přesně věděli jen adresáti, proč Pavel v této souvislosti uvádí Adama a Evu. Následující vysvětlení považujeme za možná a pochopitelná, aniž bychom z nich vyvozovali dalekosáhlé závěry:

V gnostických učeních, která byla v Efezu v oběhu, byl biblický příběh o stvoření smíchán s pohanskými prvky, zvláště s gnózí (6,20). Ta vyzdvihovala Evu jako první a jako ženskou sílu, která do Adama vdechla duši. Možná tato zmínka s důrazem na pořadí sloužila jako oprava. Artemidin

kult, který určoval život města Efezu, sehrál se svými mýty, učeními a praktikami jistě nějakou roli. Pro sbor to byla hrozba. Zde to sice zmíněno není, ale ve Skutcích 19 člověk získá živý dojem. Pavel ta nebezpečí přesně znal, byl v Efezu dost dlouho.

Eva nebyla stvořena jen po Adamovi, nýbrž z Adama a pro Adama, aby byla nápomocnou, rovnou partnerkou, která s ním všechno sdílela. Když k ní přistoupí had, je podvedena, protože tuto situaci zřejmě chtěla zvládnout sama. V tomto existenčním nebezpečí se neobrací na svého partnera, aby se této výzvě postavili společně. Tak se ženy v Efezu, a nakonec všechny ženy, nemají své partnery přehlížet, nýbrž jednat společně s nimi, a bude-li to nutné, učit se od nich.

Adam dostal přikázání o zakázaném ovoci dříve, než tu byla Eva. V tomto smyslu ho Eva musela slyšet od svého muže. Eva byla možná podvedena proto, že dost dobře neposlouchala. To bylo varování pro některé ženy v Efezu, aby se učily a byly zakotveny v učení evangelia a našeho Pána Ježíše Krista. **Teprve potom by mohly vyučovat, i muže.** Adam nebyl podveden, znal přikázání z první ruky přímo od Boha a zhřešil s plným vědomím. Jeho hřích, jak jsme viděli v knize Genesis, nebyl svedením, nýbrž hřešením s otevřenýma očima, tedy s plným věděním a souhlasem.

Když Pavlův list směřuje k tomu, aby bojoval proti falešnému učení (od 1,3), proč se 2,12 čte jako zákaz správného učení ze strany žen, a ne jako zákaz falešného učení ze strany žen?

Vyučovat nesprávné věci nevhodným způsobem byl konkrétní problém jedné ženy nebo i více žen v Efezu. Je však jasné, že muži nemají dělat přesně totéž. Všichni, kdo se naučili pravdě, mají vyučovat druhé v postoji služby.

Následuje *vysvětlující převod* 1Tim 2,8-15. Takto bych tento obtížný text stručně podal:

Milý Timoteji, abychom zvládli problémy v Efezu s některými muži a některými ženami a s jejich falešnými učeními, musí se stát toto: Muži se mají začít modlit. Všude, kde se setkávají. I veřejně. Místo aby se přeli o mýty a falešná učení. Hněv a hádky brání modlitbě. Společná modlitba vede k tichému a pokojnému životu a soužití. Se zdviženýma, otevřenýma

a přijímajícíma rukama, které jsou čisté od sporů a násilí, mají společně uctívat našeho Boha Spasitele a za všechny lidi se přimlouvat u Božího trůnu.

Samozřejmě se mají modlit i ženy, stejně jako muži. Přitom je důležité, aby se ženy, myslím hlavně bohaté ženy, ukazovaly skromně, kdekoli vystupují a kdekoli je vidět. Jejich ozdoba, která na ně obrací pozornost mužů i žen, aby se navzájem předstihovaly, nemá spočívat v nákladných a nápadných účesech ani ve zlatých a perlových šperzích a v drahém a výstředním oblečení. Ženy, které následují Mesiáše, nemají zapotřebí se takto předvádět nebo tímto způsobem vykonávat vliv a nadvládu. Existuje ozdoba a vliv, který má větší cenu a kterého si dokonce váží všichni lidé: dobré skutky.

Žena se má učit, co je pravda evangelia. Ochotně, pozorně a dychtivě. Ve vlastním domě. Zvláště některým z těchto žen nyní nedovoluji šířit dál všechny ty falešné mýty a učení. Nemají se povyšovat nad svého manžela a panovačně ho ovládat a poučovat. Mají naslouchat, když jim jejich muži nebo muži sboru vysvětlují zdravé učení. Neboť to potřebují, protože se jim nedostává poznání a tato nevědomost působí velkou škodu, když po domech šíří mýty.

Stvoření Adama a Evy je pro to právě ten vhodný příklad. Adam byl stvořen první a byl to on, kdo měl Evu vyučovat. Nebyl podveden. Ale Eva byla podvedena a oklamána. V pokušení se neobrátila na svého partnera. Nebudou-li se ženy ochotně učit, budou jako Eva oklamány a stanou se osidlem pro druhé. Nebudou-li se některé ženy v Efezu učit od svých manželů, stane se přesně totéž. Teprve až se naučí, smějí vyučovat i druhé, i muže.

A tyto ženy mají vědět, že budou při porodu dětí zachovány. Navzdory svedení Evy a velkým rizikům porodu. Jen Bůh, náš Spasitel, zachraňuje, a ne ochranná bohyně Efezu, kterou vytvořili lidé, Artemis. Proto se mají soustředit na víru, lásku a svatost. Společně jako manželé, kteří jsou jako Adam a Eva jedno tělo. Ženy se nemají bát mít děti. Nikdo jim nesmí zakazovat vdávat se. Muži se mají sexuálně ovládat a pamatovat na to, že příliš mnoho těhotenství je pro jejich ženy nebezpečím.

10 Všeobecné kněžství

V rajské zahradě jsou Adam a Eva, v nevinnosti před pádem do hříchu, *králi*, kteří panují, a *kněžími*, kteří žijí v Boží přítomnosti. S ním a pro něj. *Obdělávat* a *střežit* jsou slova, která byla později použita pro kněžskou službu (1. Mojžíšova 2,15).

Rajská zahrada v Edenu je obrazem velesvatyně v chrámu. Nový a lepší Eden, tedy nová země, bude globální, celosvětovou velesvatyní. Celá země bude rajskou zahradou. Proto má nový Jeruzalém, obraz nového stvoření, tvar obrovské krychle (Zj 21). To odpovídá stejnému tvaru velesvatyně v chrámu. Nová země, zalidněná ženami a muži, králi a královnami, kněžími a kněžkami.

Bude tam existovat hierarchie ve vztahu muže a ženy? Někteří míní, že ne, protože je to nové stvoření. Hierarchie prý platí jen pro staré a padlé stvoření. Ale ve sboru už nové stvoření začalo. Tam je tato budoucnost už nyní vidět ve vzájemném chování. Proč by tedy ve sboru měla stále ještě existovat hierarchie, kterou Bůh nechtěl? **V Ježíšově sboru platí jedině vzájemné a dobrovolné podřizování.**

Reformace tuto pravdu o všeobecném kněžství znovu vynesla na světlo. V církevní praxi se to však neprojevilo vůbec nebo jen sotva. Nikdo, ani katolická církev, nezpochybňuje všeobecné kněžství věřících. Otázkou je, co tato pravda prakticky znamená pro život sboru. To, že každý věřící, žena i muž, je kněz, by mělo být už dostatečným důvodem k tomu, aby obě pohlaví mohla mít na bohoslužbě stejnou roli nebo služby. Ale tak tomu není. Všeobecné kněžství se na jedné straně žije osobně. Modlitba a společenství s Bohem jsou osobním, individuálním požehnáním. Vzor kněžství a s ním spojené obětní služby pochází ze Starého zákona, kde kněz vedl bohoslužbu a vykonával obětování. **Proto je nasnadě myslet u všeobecného kněžství také na shromáždění věřících, kteří společně vstupují do nebeské svatyně jako ctitelé.** A společně u stolu Páně, duchovního oltáře, obětují duchovní oběti chvály. Mohou nebo smějí tam existovat rozdíly mezi pohlavími? **Boží slovo tyto rozdíly v nové smlouvě nedělá. Pak bychom je neměli dělat ani my.**

Ve staré smlouvě byli kněžími jen muži. Ale ne každý muž mohl být knězem nebo levitou. Člověk se musel narodit jako levita, a jako kněz musel pocházet z Áronovy rodiny. A k tomu ještě být obřadně čistý a nemít tělesné vady.

Mimochodem, práce kněze byla stejně jako práce řezníka násilná a namáhavá. Porcování zvířat bylo v horku Blízkého východu práce, při níž se člověk zpotí, a lépe ji vykonávali muži, kteří jsou prostě v průměru silnější než ženy. Tento druh bohoslužebné kněžské práce dnes už neexistuje.

Měli bychom také vzít na vědomí, že vznik zvláštního (mužského) levitského kněžství je sám znamením selhání Izraele, protože vzniká teprve poté, co byl lid zlatým teletem sveden k modlářství (2Moj 32), proti němuž se vzbouří jen levité (v. 26-29). **Prvním Božím záměrem pro jeho lid bylo, aby všichni byli „královstvím kněží“ (2Moj 19,6), vize, která se nyní uskutečňuje v Kristu a skrze Krista (Zj 1,6; Žid 13,15). Boží cíl je dosažen: Ženy a muži jsou nyní Božími kněžími.**

Náš život, nejen život mužů, nýbrž mužů i žen, má být živou obětí pro Boha – celý život je kněžskou službou (Řím 12,1-2).

11 Smějí být sestry staršími sboru?

Jestliže pro sestry neexistuje žádný obecný příkaz mlčet a žádný obecný zákaz vyučovat, smějí pak být staršími sboru?

Některé sbory mají oficiální starší sboru a každý člen sboru ví, kdo jím je. Jsou sbory, které mluví jen o službě starších sboru, což v zásadě nedělá žádný rozdíl, když jde o to, v čem jejich činnost spočívá: vyučovat, chránit a vést stádo, pečovat, dohlížet, vykonávat duchovní péči.

Každý je dítětem své doby, ledaže by žil zcela izolovaně. Časy se mění, někdy k dobrému. Co tím chci říct? Že listy Nového zákona byly napsány v době, kdy byl patriarchát základním řádem společnosti. Ženu považovali za méně schopnou a méněcennou než muže, a proto nebyla přítomna na veřejnosti. Ženy neměly volební právo. Právě tato diskriminace, ať v malém, nebo ve velkém měřítku, je tím, co nastalo pádem do hříchu.

Viděli jsme, **že Ježíš a Pavel se nepřizpůsobili duchu doby, nýbrž dali ženám důstojnost, kterou mají jako nositelky Božího obrazu.** Přesto apoštolové a jejich spolupracovníci, pokud víme, pravděpodobně ustanovovali jen mužské starší sboru. To je víc než pochopitelné. **Museli začít s tím, co tu bylo, s tím, kde lidé ve své kultuře žili, a ne kde by je člověk rád měl.** Ale to neznamená, že to tak musí, případně má zůstat navždy. Fébé z Korintu (Řím 16,1) je jen jednou výjimkou, která byla možná už za Pavlových časů. Vedení samo o sobě není mužskou záležitostí. Existují dokonce rozsáhlé studie, které ukazují, že ženy jsou lepšími vedoucími. To nedokážu posoudit, ale v zásadě to jasně ukazuje, že u žen neexistují žádná duševní nebo intelektuální omezení.

Ale co říká Nový zákon? K této otázce je v 1. Timoteovi 3,1 důležitý odkaz, kterého si téměř nikdo nevšimne:

> *Věrné je to slovo: Usiluje-li* někdo *o službu dozorce, žádá si krásné dílo.*

Tento verš následuje bezprostředně po úseku, v němž šlo o falešné vyučování a panování jedné ženy. **Tento verš nezačíná nový úsek, nýbrž je závěrem 2,8-15.** Úseky, číslování veršů a nadpisy v původních spisech nebyly. *Verš 1 kapitoly 3 se vztahuje k ženě nebo ženám v 2,11-15.* Právě tu nestojí, že by muž

usiloval o takovou službu. Stejně tak to může znamenat, že žena nebo ženy usilují o takovou službu. **Slovo „někdo" je neutrální, ani mužské, ani ženské.**

Pavel chtěl, aby se ženy dříve, než budou vyučovat druhé, nejprve samy učily. A aby si ani poté, co se naučily, panovačně neuzurpovaly kompetenci vyučovat. Pak mohly nastoupit do této služby dozorce nebo staršího sboru, nebo k ní být povolány. S potřebnou zralostí a kompetencí jim tato služba byla otevřená (nejen tehdy, když nebyli k dispozici muži). Pavel zde otevírá ženám dveře a takové ženy už dávno znal jako své spolupracovnice.

Pak následují nezbytné kvalifikace. Z nich lze vyčíst, že tuto službu mají samozřejmě vykonávat i muži. Muži mají mít jen jednu ženu. Pro ženy, které chtěly být staršími sboru, platilo totéž. **Zájmena jsou od začátku výčtu neutrální. „Muž jedné ženy" bylo tehdy rčení pro manželskou věrnost, i monogamii, ne však pro požadavek, že staršími sboru směli být jen muži.**

V té době stáli muži jako *pater familias* v čele domu. Být v tom dobrý byla jedna z kvalifikací, která se stejně tak mohla týkat i žen (1Tim 5,14 – vést domácnost). Pavel ve svých listech požaduje všechny tyto vlastnosti i od žen. Ani tyto kvalifikace, ani služba dozorce jako taková nejsou čistě mužskou záležitostí.

I ženy smějí usilovat o toto krásné dílo!

O službě diakona je méně diskusí: v. 11 ukazuje, že i ženy mají být diakonkami.

Vyloučit ženy z vedení sboru znamená škodit sám sobě (Ef 5,29). Vyloučení sester z vedoucích kruhů a z „bratrských shromáždění" bohužel také vedlo k tomu, že se do vedení sborů často dostali málo kvalifikovaní nebo nekvalifikovaní muži. Škodu, která tím vznikla, zde není třeba popisovat.

Duch svatý dává mužům i ženám dar vedení a představenství (1Kor 12,28; Řím 12,8). Začněme se po takových ženách rozhlížet, podporovat je a zvát je k takovým službám. Prvním, jednoduchým krokem by bylo konat setkání vedení společně s manželkami mužských vedoucích.

Jestliže Petr a Pavel zastávají názor, že vedení sboru je vyhrazeno jen mužům, proč se pak jejich učení o darech vedení obrací jak na muže, tak na ženy, aniž by toto omezení

dali jasně najevo? Učení o duchovních darech ukazuje, že pokud jde o vedení sboru, neexistuje v nové smlouvě žádný rozdíl mezi muži a ženami.

Tomu neodporuje ani to, že Ježíš vybral dvanáct apoštolů jako zakládající apoštoly svého nového hnutí. Ano, všichni byli Židé, svobodní a muži. **Ale ustanovil je v době přechodu, před zahájením nové smlouvy. Po vzoru dvanácti patriarchů symbolizovali obnovu Božího lidu jako Ježíšovi následovníci.**

Je nesporné, že po letnicích, ve věku Ducha, mohli být následnými vedoucími sborů pohané nebo otroci. To, že Dvanáct byli Židé a svobodní, není argumentem proti takovým vedoucím. Stejně tak mužství dvanácti apoštolů není argumentem proti tomu, že by pozdější vedoucí mohly být ženy.

Kdyby bylo pro apoštoly důležité, že ženy nemají ve službě vedení co dělat, pak by to řekli. Ale nikde není vyloučení žen ani naznačeno.

Na závěr ještě k námitce, že to všechno je zrovnoprávňování a rušení rozdílů mezi mužem a ženou daných stvořením. Tomu jasně odporuji, neboť Adamovi nebyl postaven po boku druhý Adam, nýbrž Eva. Eva má to, co Adam nemá. Spolu se komplementárně doplňují, bez hierarchického nebo postavením daného podřízení či nadřízení.

Rozdíly mezi mužem a ženou jsou nezaměnitelné a nepřehlédnutelné. Slovo egalitářský, tedy rovnost muže a ženy, v této diskusi příliš nevede k cíli. Na tomto místě nejde o to, co tvoří mužství na rozdíl od ženství a naopak, nýbrž o to, vyloučit nebiblický rozdíl v postavení, kterým se působení ženy ve sboru omezuje, nebo dokonce znemožňuje. **Omezovat působení žen nakonec znamená vzpírat se Duchu svatému.**

12 Pokrývka hlavy – ještě dnes?

Takzvaná *pokrývka hlavy* se v Novém zákoně vyskytuje jen v *1. Korintským 11,2-16*. Zjevně to bylo v Korintu sporné téma. Ani zde neznáme pozadí u adresátů listu. Korinťané jistě rozuměli každé větě, kterou o tom Pavel píše. Můj pokus o vysvětlení je jeden z mnoha. Pro nás zůstává obtížným textem. Abys to mohla pochopit, prosím tě, milá sestro, pokud si zakrýváš hlavu, abys sama sobě jednou z tohoto oddílu ujasnila důvod. **Proč, kde a kdy si zakrýváš hlavu (pokud se tě to týká)?**

Zde má jít o to, uplatnit tento Pavlův text, který nebyl napsán nám, nýbrž pro nás, a odpovědět na otázku: Je dnes závazný, a pokud ano, jak?

Tento oddíl se často vysvětluje takto: Muž, případně manžel, je hlavou ženy a má vedoucí roli danou stvořením. Žena, případně manželka, to veřejně při modlitbě a prorokování vyjadřuje tím, že má něco na hlavě, pokrývku hlavy (dnes: šátek, klobouk, závoj atd.). Jaký kus oděvu je k zakrytí míněn, zůstává otevřené. Pravděpodobně se v případě potřeby dlouhý konec svrchního roucha přehodil kolem hlavy a přes ni.

První otázkou je, kde je zakrytí požadováno: Na bohoslužbě, nebo mimo ni? Jde o to, **kde** se sestry modlí a prorokují. V dřívější kapitole (kapitola 8) jsem řekl, že se to musí vztahovat k bohoslužbě, tedy k místu, kde se muži a ženy společně modlí a prorokují.

Obvykle se předpokládá, že Pavel vybízí ženy, aby si zakrývaly hlavu, protože ony nebo některé z nich to už nechtěly. To je možné. Na základě verše 10 bych to viděl spíše opačně: **Byli muži, kteří požadovali, aby ženy svou pokrývku hlavy sňaly.** Buď jako novou křesťanskou svobodu, nebo z nemravných pohnutek, totiž aby mohli ženy ze sboru a jejich vlasy vidět tak, jak to jinak nebylo možné, nebo jen sotva. **Proto Pavel ženy povzbuzuje a přiznává všem ženám právo (verš 10), že si smějí zakrýt hlavu.** Na otázku, kdo tedy co požadoval, však není nezbytně nutné odpovědět.

K tomu je třeba vědět, jakou roli měla pokrývka hlavy v řeckém Korintu a v Římské říši v té době. *Vdané ženy nosily na veřejnosti vždy pokrývku hlavy, nejen na bohoslužbě.* Patřilo to k jejich důstojnosti jako vdané ženy, která

nebyla k dispozici jiným mužům. Na rozdíl od prostitutek a také otrokyň, které žádnou pokrývku hlavy nenosily. Těm posledním to bylo zakázáno. Zakrytí, pravděpodobně přehoz podobný závoji, bylo na jedné straně ochranou a na druhé straně znamením loajality vůči manželovi. Byla to společenská důstojnost, která se tímto zakrytím vyjadřovala. **Otázka podřízenosti nebyla s ohledem na pokrývku hlavy podstatná. Ženy podřízené v této antické kultuře stejně byly. Pokrývka hlavy nebyla znamením podřízenosti, nýbrž příslušnosti, totiž k jejich muži. Podřízenost není tématem tohoto textu z listu Korintským.** Co bylo v Korintu a tehdy téměř všude dobrým společenským mravem, je jím dodnes v islámských zemích, ale už ne u nás na Západě. *Symboly jako pokrývka hlavy mají smysl jen tam, kde společnost a její kultura vědí, co znamenají.*

Pavel ve verši 10 jasně vyhlašuje, jak téma pokrývky hlavy upravit – **všimni si, že v původním textu nestojí nic o tom, že by se mělo mít na hlavě znamení autority nebo moci** (totiž pokrývku hlavy). Správně přeloženo to zní:

Proto má mít žena moc nad svou hlavou kvůli andělům.

Tento verš ukazuje, že snad zazněl požadavek, že pokrývka hlavy už není potřeba, neboť Pavel nyní říká: *Žena smí sama rozhodnout, zda bude nosit pokrývku hlavy. A to všechny ženy ve sboru. I ty neprovdané, propuštěné na svobodu, otrokyně a prostitutky, které uvěřily. Pavel dává každé ženě důstojnost zakrýt si hlavu ve sboru, případně na bohoslužbě. Kdo je uznán hodným jednoho dne soudit anděly (1Kor 6,3), smí jistě o této záležitosti rozhodnout sám.*

Tím Pavel odpovídá i na otázku, kterou klademe v 21. století, když se tento text čte: Každá žena sama rozhoduje, zda je pro ni vhodné zakrýt si hlavu. Ne její muž nebo muži z vedení sboru. Dnes pokrývka hlavy na bohoslužbě působí na lidi zvenčí spíše jako něco matoucího. To by byl přesný opak toho, co působila v Korintu. Pokrývka hlavy dnes v pravém smyslu slova patří do jiné doby.

Trvale platí na rozdíl od kulturních a dobových přizpůsobení z tohoto textu toto:

- **Hlava nemá význam představeného, vedoucího nebo autority nad někým, nýbrž původu a zdroje.**
- Kristus je jako hlava ctihodným původem muže (jako jeho Stvořitel); muž (Adam) je jako hlava ctihodným původem ženy (Evy); a Bůh je jako hlava

ctihodným původem Krista (v jeho vtělení).

- **Muži a ženy se na bohoslužbě modlí a mluví prorocky.**
- Každý ctí svou ctihodnou hlavu jako zdroj a původ své existence, zvláště v kultuře cti a hanby. *Hanba a nečest se nevztahují k Bohu, nýbrž ke kultuře.*
- **Rozdíl mezi mužem a ženou má zůstat rozpoznatelný.**
- *Muž a žena jsou na sobě navzájem závislí,* doplňují se bez hierarchie nebo rozdílu v hodnotě a postavení.
- **Na prvním místě je Boží sláva a čest. Nic nemá na bohoslužbě odvádět pozornost od Boha.**
- Pavel shrnuje toto téma pohlaví do jedné věty, která vystihuje rovnocennost, jak platí i ve shromážděném sboru, na bohoslužbě:
- *Neboť jako je žena z muže, tak je i muž skrze ženu; všechno však z Boha.* [1Kor 11,12]

Tento složitý oddíl obsahuje samozřejmě mnohem víc než jen tento jeden verš 10 (nebo 12), který stojí přesně uprostřed oddílu.

Proto následuje, jako už u 1Tim 2, můj vysvětlující *převod celého oddílu*, tak jak bych ho stručně vysvětlil:

Je pro mě důležité, abyste si vy Korinťané uvědomili, že původem, tedy hlavou každého muže, je Kristus, Mesiáš. Skrze něho byl stvořen Adam a s ním všichni muži. A jako muži jste mu přiřazeni.

Hlavou ženy je muž. Z jeho boku byla utvořena Eva, aby se s ním stala jednotou. On hlava, ona tělo. Muž je jejím původem a i ona je mu přiřazena, jako manželka k pomoci a doplnění.

Tento vztah vidíme i u Krista. Jeho hlavou je Bůh. Zplodil ho, když se stal člověkem, svého Syna, který je mu roven.

Když se muž v Korintu ve shromáždění nahlas modlí nebo mluví prorocky a má zakrytou hlavu, pak je to nečestné. Vzdává čest sám sobě, ne Kristu, své hlavě. Neboť modloslužebníci si zakrývají hlavu, když obětují modlám. S nezakrytou hlavou muž ukazuje pokoru a vzdává čest neviditelnému Kristu.

U žen je to obráceně. Ženy, které se ve shromáždění modlí a mluví prorocky a nezakrývají si hlavu, přinášejí hanbu své hlavě. Zneuctívají samy sebe i svého manžela, tedy svou hlavu. Neboť rozpuštěnými vlasy obracejí pozornost na sebe místo na Boha a Krista.

Požaduje-li někdo, že by si ženy nemusely zakrývat hlavu, ten to nedomýšlí do konce. Neboť přece víte, že žena s nezakrytou hlavou platí v Korintu za ostříhanou dohola a podobá se ženě, která se prostituuje nebo hledá sexuální setkání. Jestliže se na veřejnosti nezahalí nebo si nezakryje hlavu, pak by si logicky měla také ustřihnout vlasy nebo se nechat ostříhat dohola.

Vím, že tohle svým požadavkem přece nechcete docílit! Ale ve společnosti, v níž žijete, by to byl důsledek! Proto neriskujte, že se stanete kamenem úrazu pro lidi, kteří k vám přicházejí a vidí, jak se u vás odmítá obvyklý mrav zakrývání na veřejnosti.

Muži se na bohoslužbě, v Boží přítomnosti, nemají zahalovat. Neboť muž je Božím obrazem a odleskem jeho slávy. Žena je také Božím obrazem, ale kromě toho je i odleskem slávy muže. Její krása je krásou jejího muže, z něhož byla stvořena a s nímž je jedno.

Jak se mohla stát jeho slávou? Jistě ne proto, že by on byl stvořen z ní, nýbrž proto, že ona byla utvořena z něho, z jeho boku. A není slávou muže proto, že by on byl stvořen kvůli ní, nýbrž naopak. Ona byla stvořena kvůli němu, protože byl sám a potřeboval pomoc.

Proto, protože žena má takovou hodnotu a je pro muže tak velkým požehnáním, proto má o své hlavě sama rozhodovat a nakládat s ní, zda si ji zakryje. Nikdo jí to nesmí předepisovat. Ani její manžel, ani vedoucí sboru jí nesmějí předepisovat, aby nenosila (nebo nosila) pokrývku hlavy. Jednoho dne bude dokonce soudit anděly – pak bude jistě moci a smět rozhodnout i v této věci.

Žena však má ve své samostatnosti a svobodě rozhodování dbát na to, že není nezávislá na svém muži. Neexistuje bez muže a ani muž neexistuje bez ženy. Boží myšlenkou byla vždy vzájemnost a společný život muže a ženy. V jednotě hlavy a těla jednají společně, v souladu, vzájemně si podřízeni, doplňujíce se.

Co to znamená, že jeden neexistuje bez druhého? Vzpomeňte si ještě jednou na stvoření prvního lidského páru. Žena na počátku vzešla z muže. Z jeho boku. K němu byla přivedena, aby s ním byla opět jedním tělem. Ale myslete dál: Každý muž od té doby vychází z ženy. Bez muže by nebylo ženy a bez ženy by nebylo muže. Oba mají stejnou důstojnost, jsou rovnocenní a postaveni naroveň, dokonalé doplnění ve své odlišnosti. To všechno byla Boží myšlenka. On je hlava, z níž to vzešlo.

Vzhledem k tomu se vás ptám: Je slušné, když se žena veřejně, ale nezahalená a s nezakrytou hlavou modlí k Bohu? Ne, budete souhlasit, to není, vzhledem ke zvykům v Korintu a v Římské říši. Existují zkrátka mravy a zvyky, které jsou pro lidi jako přírodní zákony. Nosí-li muž proti obvyklému mravu dlouhé vlasy, pak se to považuje za hanbu. I v tom je to u žen přesně obráceně. Dlouhé vlasy žen jsou jejich slávou, jejich přirozenou ozdobou, která se tak vnímá. Dlouhé vlasy jsou jí dány jako zdobný závoj nebo plášť, aby byla slávou muže.

Tuto ozdobu, která se mužům jeví tak žádoucí, má ve shromáždění zakrýt. Toto není místo, kde by měla touto slávou budit pozornost, stejně jako muž má svou pokoru ukazovat nezakrytou hlavou. Neboť jde o čest a slávu Boha a Krista.

Chce-li o tom někdo v Korintu diskutovat a tento mrav pokrývky hlavy zpochybňuje, pak by si měl uvědomit, že tak tomu není nikde. Tak, jak chcete ženám předepisovat, aby nenosily pokrývku hlavy. Žádný sbor nic takového nepraktikuje, proto se držte toho, co obvykle platí o pokrývce hlavy a je čestné a nikomu nedává pohoršení.

13 Muž jako hlava – jednostranná podřízenost?

Nejméně sedmkrát vybízejí Pavel a Petr manželky, aby se podřizovaly svým manželům, i tehdy, když tito nejsou věřící a nechovají se láskyplně. V té době bylo zcela normální a nijak nové, že se ženy musely takto chovat. Manžel byl pánem domu. Vládl a všichni mu byli podřízeni: manželka (manželky), děti, otroci a další spolubydlící. Velký filozof Aristotelés takto uspořádal dům ve starověku, shora dolů, s jasnou hierarchií. Tak se žilo, tak to dávalo říši a antické společnosti stabilitu a řád. Odchylky od toho se netrpěly. *To nebyl biblický ideál, neboť ten popisuje muže a ženu jako rovné partnery, bez hierarchie. Ale tak to dopadlo, jak bylo po pádu do hříchu předpověděno (1Moj 3,16).* Právě na tuto sociální strukturu naráží evangelium v celé Římské říši.

Proč se podřízenost tak zdůrazňuje a platí dnes ještě stejně? Mnohé ženy prožívaly svou roli jako těžko snesitelnou a bezvýchodnou. Přizpůsobily se, jak to jen šlo. Byly většinou mnohem mladší než jejich muž, byly jeho majetkem, neměly hlas, téměř žádné svobody a žádná práva. Sňatek z lásky neexistoval! Podřízenost byla víc břemenem a nátlakem než radostí. *Nyní, jako ty, kdo vyznávají Ježíše, vstoupily do živého vztahu s Ježíšem Kristem. S ním nyní žijí a mohou se nyní učit podřizovat se svým mužům ze srdce jako Pánu.* Svoboda, kterou jim evangelium přineslo, a důstojnost, kterou jim jako ženám vrátilo, se nemusely stát podnětem ke vzpouře proti jejich mužům. Apoštolům velmi záleží na tom, aby se takovým chováním evangelium v tehdejší společnosti nedostalo do špatné pověsti.

Manželé jako páni domu se v tomto antickém světě jeví jako hlava ženy. Jak už bylo řečeno, to není biblický ideál, nýbrž životní realita, která se dále nehodnotí. Ale je nově definována. *Neboť mužům se v Novém zákoně nikde nepřikazuje dobře vládnout nebo moudře panovat. Bytí hlavou dostává podle vzoru Pána Ježíše Krista novou definici (Ef 5,21-33):* Hlava, tedy manžel, má milovat svou manželku jako sám sebe, milovat až k sebeobětování. Má ji živit a pečovat o ni.

Když byla tato slova předčítána shromážděnému domácímu sboru, byl přímo osloven každý obyvatel antického domu. Už to bylo neobvyklé. Ale nejen to, neboť to, co Pavel od mužů požadoval, bylo revoluční. Takové chov

ání manželů k sobě navzájem, k dětem a k otrokům udělalo z patriarchálního uspořádání domu jakýsi patriarchát lásky. A tak se uspořádání vztahu muže a ženy začalo přibližovat tomu, co Bůh chtěl na počátku. Aniž by přitom útočilo na tehdejší společenské struktury. To by evangeliu nanejvýš uškodilo. Tyto pevné struktury padlého světa jsou Kristovou láskou podkopávány, změkčovány a proměňovány.

Totéž platilo pro obrácené otroky. Měli se podřizovat svým pánům. Dnes by nikoho nenapadlo ospravedlňovat těmito slovy apoštolů otroctví. I to křesťané až do 19. století dělali. Ve starověku bylo otroctví pevnou a existenční součástí společnosti. Pro nás je to dnes už nepředstavitelné. Otroctví nikdy nebylo Boží vůlí – pohrdá člověkem. Přesto je obrácený otrok nyní vyzván, aby sloužil ze srdce, jako by sloužil Pánu. Stejně tak jsou páni vyzváni, aby se ke svým otrokům chovali laskavě, tím spíše, že mnozí z nich byli nyní jejich bratři. V Kristu už nyní nebyli svobodní a otroci.

To, že apoštolové oslovovali řád antického domu v tomto uspořádání (manžel, manželka, děti, otroci), jasně ukazuje, že tyto pokyny nejsou psány nám, nýbrž pro nás. Rozdíl je v tom, že naše sociální uspořádání dnes už nezná otroctví, ani antický dům s jeho *pater familias*, tedy s vládnoucím otcem domu. Muž a žena jsou ze zákona rovnoprávní. A za to můžeme být jen vděční. Dnes existuje mnoho spolubydlení, mnoho domácností jednotlivců a domovů pro seniory, které tehdy neexistovaly, a proto k nim nejsou ani žádné odpovídající pokyny apoštolů.

Pavel dává jasně najevo, že vládcem domu není *pater familias*, nýbrž že Pánem nade všemi je Kristus. Všichni jsou nejprve odpovědni tomuto nebeskému Pánu.

Co tedy s těmito pokyny uděláme?

Široce rozšířený názor je, že podřízenost ženy je zakotvena v řádu stvoření. Ale jediný dobrý řád je ten před pádem do hříchu. Bez hierarchie, bez toho, že by muž byl hlavou, a bez jednostranné podřízenosti ženy. Teprve po pádu do hříchu vznikl neřád, v němž muž neoprávněně a bez pověření panuje nad ženou. Neříkám, že to vždy a v zásadě bylo špatné, ale nikdo by si to nepřál zpět, stejně jako otroctví. Tak musíme tato biblická slova skutečně chápat i na jejich dějinném pozadí.

To neznamená, jak by se dalo rychle usoudit, že se Boží slovo už nebere vážně. Naopak, jsou-li tyto pokyny podřízenosti a lásky takto žity, pak to odpovídá Božímu ideálu. Ale existuje lepší cesta, kterou navrhují sami Pavel a Petr. Pavel mluví o *vzájemném podřizování* (Ef 5,21) a pak uvádí manželský vztah jako příklad, kde se to uskutečňuje. **Vskutku má i manželka milovat svého manžela, ačkoli se to v Novém zákoně požaduje jen jedinkrát. A stejně tak se má manžel podřizovat své manželce. Tak to říká Petr slovy „stejně tak vy muži", když se ve 3,7 vztahuje ke 3,1, kde vyzývá ženy k podřizování. Dále říká, že máme být všichni navzájem pevně oděni pokorou (1Petr 5,5).**

Manželství dnes nelze žít jako ve starověku. Někteří se o to pokoušejí v oslabené podobě. **Ale je-li podřízenost zdůvodňována chybně chápaným řádem stvoření, není to biblické, ani tehdy, když to dobře funguje.** Křesťanská podřízenost (tj. podřízenost mezi spoluvěřícími, včetně věřících manželů a manželek) není otrocká a ponižující. Je to pokorná, loajální a láskyplná úcta, spolupráce a podpora. Jako pokora a mírnost by podřízenost měla být normálním křesťanským charakterovým rysem. A v ideálním případě by měla být vzájemná.

Sám u sebe jsem měl dojem, a zjistil jsem to i u jiných mužů, že takové výzvy jako jednostrannou podřízenost přijímáme bez emocí. Týkají se přece žen, a ne mužů. Chápeme je tak, jak nás to naučili a jak jsme sami socializováni ve svých sborech a zčásti i ve společnosti. Bohužel to ukazuje sklon našich srdcí.

Proč nezpozorníme, když jsou na první pohled omezovány ženy, a nezeptáme se, jak se mají příslušná biblická místa chápat? Snadněji se smíříme s něčím, co bychom zpochybnili, kdyby se to týkalo nás. Nechme svá srdce proměnit a pojďme do školy k Ježíši a k Pavlovi.

14 Ani muž, ani žena

Galatským 3,28 se často uvádí, když jde o role pohlaví:

> [Gal 3,26-28, přeloženo z německé Bible Elberfelder] *neboť vy všichni jste synové Boží skrze víru v Krista Ježíše. Neboť kolik vás bylo pokřtěno v Krista, oblékli jste Krista.*
>
> *Není Žid ani Řek, není otrok ani svobodný, není muž ani žena (ani mužské, ani ženské); neboť vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.*

Často slyším, že Pavel zde mluví o spasení, které je otevřeno všem zde vyjmenovaným národnostním a náboženským skupinám a nakonec oběma pohlavím bez rozdílu. Prý jde o bytí v Kristu, ne však o náš skutečný život v padlém stvoření. Tam by tyto rozdíly byly stále ještě přítomny.

Ale co Pavel otevírá jako téma hned na začátku listu? Petr a Židé se oddělovali od těch z národů, aby leželi u oddělených stolů. To byl problém, na který Gal 3,28 míří. Tedy zcela praktický problém sboru, který tento verš chce vyřešit.

Je pravda, zůstáváme tím, čím jsme, ale pro všechny přistupuje něco, co je větší než to, čím jsme podle rasy, třídy nebo pohlaví: synovství. Pavel mluví o antickém postavení synovství. To zahrnuje výsady a důstojnost, práva a dědictví. Pro dcery to neplatilo. *Synovství Boží přiznává věřícím, mužům i ženám!*

V židovství byla spása, a to, co se pod ní ve staré smlouvě rozumělo, zde jmenovaným skupinám už dostupná. Řek byl přijat jako proselyta, za předpokladu obřízky. Svobodní a otroci byli v izraelském národě stejně jako muži a ženy. *Pavel by neříkal mnoho nového. Toto vysvětlení z hlediska spásy sice není chybné, ale není to všechno.*

Jde o víc, totiž o obraz člověka. V jádru tento verš 28 říká, že všichni lidé jsou Božím obrazem, všichni mají stejnou důstojnost a jako hříšníci stejný problém: Potřebují Krista a dostávají Krista. Ty tři dvojice by se daly rozšířit: staří a mladí, chudí a bohatí, silní a slabí, děti a rodiče, lidé s postižením a bez něj, obřadně čistí a nečistí. Pro Galatské pochopitelně stojí na prvním místě,

že nyní Židé i národy jsou v rodině Mesiáše všichni rovni a všichni jedno. Všichni jsou syny Božími. Ve sboru se s každým setkáváme jako se synem Božím. Všechny další rozdíly, které tu ještě jsou, ustupují do pozadí a už neurčují naše vzájemné jednání a mluvení.

Pavel jmenuje tato tři seskupení, protože v nevykoupeném světě stojí ve vzájemném napětí. *Ve sboru tyto rozdíly nesmějí být podnětem ke konfliktům.* Židé se považovali za vyvolený Boží lid, na národy shlíželi svrchu. Bez obřízky nemohli patřit k Božímu lidu. Otroci byli majetkem, který se vykořisťoval. Neměli žádnou cenu, neměli hlas ani práva. Ženy v této době byly také majetkem a méněcennější než muž. Ani ony neměly hlas a měly málo práv. *V Kristu se nyní setkáváme tak, jak to Bůh vždy chtěl. Všichni se křtem a vírou stávají těmi, kdo vyznávají Krista. Všechny sociální, etnické a hierarchické rozdíly jsou v Kristu ukončeny.* Ve sboru už jsou jen bratři a sestry. Tam tyto rozdíly před Božíma očima už nesmějí hrát žádnou roli. *Mají-li ženy a muži stejnou důstojnost, mohou oba vykonávat všechny služby, které ve sboru existují. To je logický závěr, i když v tomto verši nejde o služby.*

Pavel zde přebírá formulaci „mužské a ženské“ z 1. Mojžíšovy 1,27. Neobhajuje nějakou existenci neutrální vůči pohlaví. V 1. Korintským 11 trvá na tom, že ženy, když se na bohoslužbě modlí nebo mluví prorocky, mají vystupovat viditelně jako ženy, a že muži mají být viděni jako muži; Pavel mohl vědět o různých aspektech pohanských kultur a bohoslužebných praktik, v nichž bylo pohlaví úmyslně zastíráno, nebo dokonce vymazáno, ale o to tu nejde.

Řád stvoření a řád spásy si nemohou odporovat. Řád spásy obnovuje původní, Bohem chtěný řád stvoření. V něm jsou muž a žena na stejném stupni. Evangelium má uzdravující účinky. Nejprve ve sboru, tedy mezi věřícími lidmi. Jsou to pozitivní a převratné změny. Je to moc ke spasení, která může rozpustit tisíciletí staré hříšné struktury a proměnit a zachránit celé kultury a národy. Nakonec lze i zrušení otroctví, naši demokracii, naše svobodná práva a rovnoprávnost pohlaví přičíst mimo jiné tomuto Pavlovu slovu. Po dlouhou dobu rozvíjely svůj účinek na společnost. *Ve sboru by se co do rolí mužů a žen nemělo zůstávat pozadu.*

Ačkoli tento verš o těchto rolích nemluví, nelze říct, že by neexistovala žádná souvislost. *Tento verš je základem, na němž jsou sestry svobodné vykonávat bez rozdílu nebo jednostranné podřízenosti každou službu, k níž jsou obdarovány nebo*

způsobilé. K tomu nejsou zapotřebí žádné kvóty, nýbrž pokorné a moudré jednání jednoho s druhým.

Gal 3,28 musí být vyryto do srdcí. Bůh nehledí na osobu s předsudky, pak bychom neměli ani my (Řím 2,11; Jak 2,1).

15 Naše vyznání viny

„Mužní bratři" – co to je? V 1. Korintským 16,13 vyzývá Pavel sestry a bratry, aby byli mužní neboli zmužilí a silní. To není protiklad ženskosti, nýbrž bázlivého chování. Mužnost bych zde chtěl vyložit takto: Mužní musíme být my muži tím, že se odvážíme vyslovit vůči svým sestrám v Kristu dávno opožděné vyznání viny a necháme následovat odpovídající činy. *My muži jsme si přisvojili výsadu výkladu a s ní výsadu jednání, s níž jsme vylučovali ženy ze služeb ve sboru.*

Mysleli jsme, že tím Bohu prokazujeme službu, a přitom jsme způsobili opak!

Bože, Jahve Elohim, Stvořiteli muže a ženy, odpusť nám, že jsme smýšleli, požadovali a jednali, jako by sestry nebyly na stejném stupni, nýbrž až na nižším. Ne protějšek, nýbrž o stupeň pod námi.

Pane Ježíši, odpusť nám, že jsme si mysleli, že ženy musí mlčet a na veřejnosti se držet zpátky.

Odpusť nám, že jsme si mysleli, že nechceš, aby Tebe a Tvou pravdu veřejně zvěstovaly.

Milé sestry, odpusťte nám tento chybný postoj, o němž jsme si mysleli, že je Boží a biblický! Odpusťte nám, že jsme vám v některých situacích neoprávněně vyvolávali špatné svědomí.

Odpusťte nám, že jsme důležité záležitosti a otázky projednávali a rozhodovali bez vás. Neptali jsme se vás na radu!

My muži jsme selhali. Často a aniž bychom si toho všimli, jsme byli sobečtí, panovační chytráci. Slepí vůči sobě samým. Slepí vůči vám ženám a vašim povoláním a obdarováním.

Odpusťte nám, kde jsme byli zbabělí a posílali vás dopředu a spoléhali na vás tam, kde jsme měli obstát jako muži a jít vpředu a kde jste to právem očekávaly.

Odpusťte nám naši lhostejnost k tomu, co pro vás bylo těžké a čemu jste nikdy nerozuměly. Nikdy jsme se vás nezeptali, jak se s tím cítíte. Odpusťte

nám, že jsme se vás neptali, jak tyto diskriminující postoje a učení prožíváte.

Je nám to líto. Mýlili jsme se.

Buďte svobodné! Služte Pánu s radostí!

Budeme vás podporovat – tak, jako vy jste vždycky podporovaly nás, navzdory všemu, co jsme udělali.

16 Na závěr

Mnoho křesťanů, pro něž je Bible jediným měřítkem, už dávno „otázku žen" vyjasnilo a uvolnilo sestrám cestu. V mém životě toto poznání bohužel přišlo velmi pozdě. Tak i tato kniha vlastně patří do jiné doby, neboť už dávno by mělo být jasně poznáno, že se bez služby sester ve *všech* oblastech života sboru nemůžeme obejít. My muži škodíme jen sami sobě, když se držíme hierarchického pohledu na muže a ženu. Ale nikdy není pozdě změnit přesvědčení.

Otázky, kterými se tato kniha zabývá, jsou na mnoha místech dávno vyjasněny a já přicházím jako opozdilec. Bitva je dávno dobojována. Jiní na této frontě bojovali posledních 30 let. Z jejich teologických prací jsem velmi mnoho čerpal.

Na sbor přicházejí mnohem hlubší témata. Témata, která otázku pohlaví masivně uvádějí ve zmatek, jsou dnes na pořadu dne a masivně se dostávají do vnímání společnosti, jako například transsexualita. Na to musíme mít jako křesťané v naší společnosti odpovědi. My křesťané musíme vyzdvihovat, že Boží myšlenka dvou pohlaví je geniální a musí být hájena. Jestliže však stále ještě mluvíme o tom, zda ženy smějí ve sboru mluvit a vyučovat, pak definitivně ztratíme jakoukoli relevanci a ani u skutečně aktuálních témat nás už nebudou brát vážně a nebudou nás slyšet.

Jedním z těchto aktuálních témat je transhumanismus, který definuje člověka úplně jinak, než to dělá Bible – přitom jde o mnohem víc než o otázku pohlaví. Zde se před našima očima rýsuje další stavba babylonské věže, která zapadá do obrazu konce časů, jak nám ho Bible líčí.

„Buďme křesťany, kteří tomuto světu předžívají láskyplné soužití muže a ženy v manželství, rodině a sboru. Buďme nositeli naděje ve zmatené a dezorientované společnosti, která hledá upřímné, autentické vzory rolí. Buďme vzory, které se vyznačují respektem a úctou k druhému pohlaví. Pak, a jen pak nás dnešní lidé vůbec ještě budou vnímat a brát vážně."

Gabriele Singer

Jako muž a žena

Milovat, vést, vyučovat

Lépe spolu!

Lépe společně!

Lépe jeden s druhým!



„Vidím v Božím slově, že Ježíš, kterého počala žena bez přičinění muže, ženy neumlčoval, nýbrž je naopak vyzýval, aby mluvily. Že schvaloval, aby žena seděla u nohou rabína a učila se, tak jako Pavel seděl u nohou Gamalielových. A že nechal ženu vykonat na sobě důležitou kněžskou službu a přijal od ní své pomazání ke svému pohřbu. Ženy byly poslední u kříže a první u hrobu. 5 ze 7 ‚slov z kříže' dosvědčily a předaly jen ženy (s výjimkou římských vojáků) a nejdůležitější milníky dějin spásy dosvědčily jedině ženy. Ježíš se po svém vzkříšení úmyslně setkal se ženami a dal jim úkol říct jeho bratřím, že vstal z mrtvých. Co víc mohl udělat, aby jednou provždy objasnil, že úplná rovnoprávnost ženy ve vykoupeném Božím sboru je původní a neměnný Boží záměr?" Christian Beese

Jako nevyléčitelná nemoc, jako prastarý, pevně a hluboko zakořeněný a všude se šířící plevel je obraz ženy u křesťanských mužů od počátku ozvěnou jejich okolí, a bohužel i jejich srdce. Ať je žit vědomě, či nevědomě, hrubým, mírným, či dokonce láskyplným způsobem, přesto neexistuje jiná možnost než obrácení k biblické, a tedy Boží pravdě, která jediná osvobozuje.

Hans-Jörg Ronsdorf

„Není to snadná cesta, dostat se od patriarchálního myšlení k myšlení přátelskému vůči ženám. Patří k tomu, že si všechno, čemu jsme o našem světě a o tom, jak funguje, o naší víře a našem vztahu k Bohu, k sobě navzájem a k našemu vesmíru věřili, že rozumíme, musíme představit nově. Je to stejně obtížná změna, jako byl pro naše předky přechod od geocentrického k heliocentrickému chápání vesmíru. První vědci, kteří navrhli, že se Země točí kolem Slunce, a ne naopak, byli exkomunikováni, protože se věřilo, že to představuje hrozbu pro Boží moc. Podobně je velmi obtížné odpoutat se od patriarchálního světového názoru, v němž se jako normální přijímá, že ženy jsou vedeny a ovládány muži a že systémy a instituce organizují a řídí muži. Rovnoprávný, egalitářský světový názor je světový názor, který vidí ženy a muže ve vzájemném vztahu, v němž sdílejí moc, poznávají, podporují a uvolňují dary toho druhého. A setkávají se navzájem se stejným respektem a stejnou důstojností.“ Barbara Reid

„Kdo byl uchvácen duchem evangelia, ten bude souhlasit, že patriarchální chápání rolí, které ženy poručnicky omezuje a ochromuje je pro Boží království, je nejen bezpráví, nýbrž způsobilo Božímu sboru nevýslovnou škodu. I když se to nikdy nedělo z nečestných pohnutek v duchu boje o moc nebo dokonce chtěného ponižování, nýbrž dost často na základě tragického nepochopení Písma svatého, přesto je nyní čas odvážně zpochybnit ponižující tradice a odvrátit se od nich, aby i ženy mohly postavit své nohy ‚na širé místo‘ a konečně s vděčností zakusit úplné vykoupení získané Ježíšem Kristem.“ Hartmut Krüger

Opomíjení kulturního pozadí biblických textů nevede k tomu, že by se člověk držel znění textů; nýbrž k tomu, že se biblické znění často, ne-li většinou, stává projekční plochou vlastních kulturních přesvědčení vlastní přítomnosti. To, co bylo mnohým evangelikálům zvěstováno jako věčná biblická pravda, je ve skutečnosti produktem 19. a 20. století. Zasazovat se o rovnoprávnost žen ve službě ve sboru tedy neznamená následovat dnešního, aktuálního ducha doby feminismu, neboť tam už dávno jde o mnohem dalekosáhlejší požadavky. Tam totiž jde o výměnu rolí, jak existovaly až do 20. století, nebo o zrušení pohlaví vůbec. Jak se má člověk naučit ve sporných otázkách vůbec vést vážnou diskusi o rozdílných postojích, když desítky let nacvičoval a bojoval za to, aby prosadil dogmatická vyznání nebo přesvědčení?

Thorsten Dietz

17 Další knihy autora

Und die Toten leben doch (A mrtví přece žijí), Bielefeld, 1992

Seitenwechsel – Von Adam zu Christus (Změna strany – od Adama ke Kristu), Bielefeld, 2011

Entrückung, Himmel, Ewigkeit – Ein neuer Blick auf alte Themen (Vytržení, nebe, věčnost – nový pohled na stará témata), Nürnberg, 2015

Gottes Lamm, Golgota und die Ewigkeit (Boží Beránek, Golgota a věčnost), Wuppertal, 2015

Fantastische Himmelwelt, Lehre und Leben der Himmelwelt im Epheserbrief (Fantastický nebeský svět – učení a život nebeského světa v listu Efezským), Nürnberg, 2016

Gott spricht, Eine erklärende Übertragung der allgemeinen Briefe und der Offenbarung (Bůh mluví – vysvětlující převod obecných listů a Zjevení), Sulzberg, 2017

Epheser, nacherzählt, erklärt für heute (List Efezským – převyprávěno, vysvětleno pro dnešek), Sulzberg, 2018

Gods good Gospel, Gottes gutes Evangelium (Boží dobré evangelium), Sulzberg, 2019

Markus, nacherzählt, erklärt für heute (Evangelium podle Marka – převyprávěno, vysvětleno pro dnešek), Sulzberg, 2019

Galater, nacherzählt, erklärt für heute (List Galatským – převyprávěno, vysvětleno pro dnešek), Sulzberg, 2020

Die Briefe des Johannes, nacherzählt, erklärt für heute (Janovy listy – převyprávěno, vysvětleno pro dnešek), Sulzberg, 2020

Frauen, vergebt uns! – Die Rolle von Frau und Mann (Ženy, odpusťte nám! – O roli ženy a muže), Sulzberg, 2020

Ein König voller Pracht – Die gute Botschaft von Jesus, dem Messias (Král plný slávy – dobrá zpráva o Ježíši, Mesiáši), Augsburg, 2022